

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2012

Kateřina Bali

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Kateřina Bali

Vliv tanečního kroužku na volný čas dětí a mládeže

2012 Olomouc

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Tichá, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen uvedené pramenů a literatury.

V Olomouci dne

podpis

Poděkování

Děkuji PhDr. Zuzaně Tiché, Ph.D. za její podněty a rady, které mi jako vedoucí mé bakalářské práce poskytovala při jejím zpracování.

Děkuji dětem a mládeži z tanečního kroužku Hip hop v Domě dětí a mládeže Olomouc, v němž jsem prováděla dotazníkové šetření pro tuto práci.

Anotace

Jméno a příjmení:	Kateřina Bali
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Zuzana Tichá, Ph.D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Vliv tanečního kroužku na volný čas dětí a mládeže
Název v angličtině:	The influence of the dance group to leisure time of children and youth
Anotace práce:	<p>Tématem bakalářské práce je vliv tanečního kroužku na volný čas dětí a mládeže. Cílem práce je zjistit, co členy kroužku ovlivňuje a v čem se rozvíjí. V teoretické části jsou popsány vývojová období od mladšího školního věku po vývoj adolescentů, je vymezen pojem volný čas, jeho funkce a jsou charakterizovány instituce pro volný čas. Tato část se také věnuje tanci jako pohybové aktivitě, tanci ve výchově, je vysvětlen pojem hip hop a jsou definovány taneční styly street dance.</p> <p>Praktická část obsahuje výsledky dotazníkového šetření, zaměřeného na rozvoj schopností a dovedností dětí a mládeže z tanečního kroužku Hip hop v Domě dětí a mládeže.</p>
Klíčová slova:	volný čas, taneční kroužek, dům dětí a mládeže, tanec, rozvoj motoriky, volnočasové aktivity, hip hop, street dance, volnočasové instituce
Anotace v angličtině:	<p>The theme of the bachelor thesis is the influence of the dance group to leisure time of children and youth. The aim of the thesis is to find out what affects members of the dance group and in what they are developed.</p> <p>Description of developmental period from young school age till adolescents, term leisure time, function of leisure time and institution for leisure time are belong to theoretical part. This section also deals with dance like movement activity, dance in education, term hip hop and all dancing styles of street dance.</p> <p>The practical part contains the results of survey, aimed at developing skills of children and youth of the Hip hop dance group in the House of children and youth.</p>

Klíčová slova v angličtině:	leisure time, dance group, house of children and youth, dance, development of motor activity, leisure activities, hip hop, street dance, institution of leisure
Přílohy vázané v práci:	dotazník
Rozsah práce:	55 s., 88940 znaků
Jazyk práce:	čeština

Obsah

Úvod	8
1 Charakteristika vývojových období	10
1.1 Charakteristika dětí mladšího školního věku	10
1.2 Charakteristika dětí staršího školního věku	12
1.3 Charakteristika dorostového věku	13
2 Volný čas	15
2.1 Vysvětlení pojmu volný čas	15
2.2 Funkce volného času	16
2.3 Instituce pro volný čas	17
2.3.1. Přehled nejvýznamnějších institucí pro volný čas	18
3 Tanec	22
3.1 Tanec jako pohybová aktivita	22
3.2 Tanec ve výchově	23
3.3 Hip hop	24
3.3.1 Historie Hip hopu	24
3.3.2 Street dance	25
3.3.2.1 Taneční styly street dance	26
4 Dotazníkové šetření	29
4.1 Cíle šetření	29
4.2 Použitá metoda	29
4.3 Vzorek respondentů	29
4.4 Charakteristika Domu dětí a mládeže Olomouc	30
5 Výsledky dotazníkového šetření	32
5.1 Položky zaměřené na sociální aspekty	32
5.2 Položky zaměřené na taneční aspekty	37
5.3 Položky zaměřené na tělesné aspekty	39
5.4 Položky zaměřené na kognitivní aspekty	41
5.5 Položky zaměřené na osobnostní charakteristiky	43
5.6 Položky týkající se akcí kroužku	47
Závěr	50
Seznam použité literatury	52
Seznam příloh	54

Úvod

Tanec je čím dál více oblíbená aktivita dětí a mládeže ve volném čase. Každoročně se vyvíjí nové taneční styly, vznikají nové taneční skupiny i taneční školy. Každý z nás si může z velké nabídky tanců vybrat právě takový taneční styl, který mu nejvíce sedí, ve kterém se bude cítit nejlépe. Mezi nejmodernější a momentálně nejpoblárnější taneční styl patří hip hop. Hip hop je nejen tanec, ale je to především kultura, do které patří styl oblékání, hudba a již zmíněný tanec, pro který se používá označení street dance.

Já sama jsem si zvolila tanec pro využívání volného času. Při tanci se odreagujete, naberete spoustu energie, získáte lepší náladu. Tanec je druh umění, při kterém tanečník vyjadřuje své pocity i myšlenky. Tanci jsem se začala věnovat natolik, až jsem se dostala do Domu dětí a mládeže v Olomouci jako vedoucí tanečního kroužku Hip hop. Nyní pracuji v tomto školském zařízení jako pedagog volného času. Proto jsem se rozhodla napsat bakalářskou práci na téma „Vliv tanečního kroužku na volný čas dětí a mládeže“.

Cílem bakalářské práce je zjistit, co členy tanečního kroužku nejvíce ovlivňuje, co je motivuje, co zlepšuje jejich dovednosti a schopnosti, v čem a jak se rozvíjí po stránce taneční, sociální, kognitivní, tělesné i jak se rozvíjí osobnostně. Cíle dosáhnu pomocí dotazníkového šetření, které bude uskutečněno v tanečním kroužku Hip hop v Domě dětí a mládeže Olomouc.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola je zaměřena na tři vývojová období, mladší školní věk, starší školní věk a na adolescenty. Byly zvoleny právě tyto tři období, neboť děti a mládež z tanečního kroužku, ve kterém bude provedeno dotazníkové šetření, jsou ve věku těchto období. Popíšeme si především jejich motorický rozvoj a aktivity, kterým se děti a mládež ve volném čase věnují, neboť tato témata jsou důležitá pro téma práce.

Ve druhé kapitole se budeme zabývat problematikou volného času. Vymežíme si pojem volného času, seznámíme se s funkcemi volného času a budou popsány instituce zabývající se trávením volného času.

Další kapitola bude zaměřena na tanec. Charakterizujeme si tanec jako pohybovou aktivitu a tanec ve výchově dětí a mládeže. Vysvětlíme si pojem hip hop. Jeho historii i to, jak ovlivnil vznik tance street dance. Závěr této kapitoly bude věnován tanečním stylům street dance.

Čtvrtá kapitola bude obsahovat dotazníkové šetření. Bude popsána použitá metoda, vzorek respondentů a bude charakterizována instituce, v níž bude provedeno dotazníkové šetření.

Poslední kapitola bude dokumentovat výsledky dotazníkového šetření.

1 Charakteristika vývojových období

V první kapitole budou popsány období mladšího školního věku, staršího školního věku a období adolescentů. Vybrala jsem tyto tři období, neboť děti a mládež v těchto věkových kategoriích navštěvují taneční kroužek, kterým se budu ve své bakalářské práci věnovat. Bude popsán především rozvoj motoriky a volnočasové aktivity, kterým se děti a mládež v těchto období věnují. Pohyb a aktivity ve volném čase souvisí s tématem tanec v zájmovém útvaru.

1.1 Charakteristika dětí mladšího školního věku

Vývojová etapa mladšího školního věku začíná nástupem dítěte do školy. Vymezuje se zpravidla časovým úsekem od 6 do 11 let.

V tomto období je nápadná aktivita a snaživost dítěte, ochota spolupracovat. Cílem je dosažení pocitu kompetence a sebevědomí. Jde o nejstabilnější úsek v dětském vývoji (Šimíčková-Čížková kol., 2008). Mladší školní děti jsou bezelstné, důvěřivé, kladně přijímají autoritu dospělého, vidí v něm vzor. Potřebují láskyplnou, souvislou, trpělivou péči a vyžadují individuální vztah k dospělým (Hájek a kol., 2004). Můžeme se na ně spolehnout, odpovědně zvládají jednoduché úkoly a přiměřené povinnosti, které jsou na ně kladeny. „*Jinými slovy: děti v tomto věku mají pod kontrolou sebe i svět, jenž je bezprostředně obklopuje*“ (Allen, Marotz, 2002, s. 127).

Rozvoj motoriky

Vývoj pohybových i ostatních schopností je do značné míry závislý na tělesném růstu. Ten je v tomto období většinou rovnoměrně plynulý. V období vstupu do školy probíhá první proměna tělesné stavby. Mění se tělesné proporce. Dochází k celkovému protažení postavy, prodlužování končetin. Langmeier a Krejčířová (2006, s. 113) uvádí, „*s proměnou tělesné stavby úzce souvisejí také změny ovládnutí těla*“. Během celého období se zlepšuje hrubá i jemná motorika. Špatně koordinované a neekonomické pohyby předškolního dítěte se začínají kolem šesti let viditelně měnit. Dítě umí lépe šetřit silami, je schopné drobnějších, rychlejších a přesnějších pohybů, lépe koordinuje automatické i volní pohyby. Zpočátku jsou pohyby při praktických výkonech soustředěny do ramenního a loketního kloubu. Po delším cvičení vede k potřebné jemnější koordinaci pohybu zápěstí a prstů (Langmeier, Krejčířová, 2006). „*Motorické výkony nezávisí ovšem jen na věku, ale i na vnějších podmínkách – jsou-li*

vhodně podporovány, vykazují rychlejší a diferenciovanější vzestup“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 120). Rozdíly mezi dětmi v pohybových dovednostech mohou být ovlivněny tím, jak je rodiče v tomto směru povzbuzují, nebo naopak usměrňují kvůli strachu, aby si neublížily. Pokud jsou pohybové výkony závislé na vnější a vnitřní motivaci (povzbuzování, zájem) potom motivaci a celou emoční stabilitu dítěte ovlivňují. Děti, které rodiče omezují, nebo které jsou tělesně slabé, podávají nižší výkony a ztrácejí tak zájem o pohybové aktivity. Pohyb se kvůli tomu málo rozvíjí. Dítě v tomto věku si je už dobře vědomo svých zdarů a nezdarů v této oblasti a začíná si své dovednosti poměřovat s druhými dětmi. Studie ukazují, že tělesná síla a obratnost hraje velkou roli v postavení dítěte ve skupině. Slabí nebo malí chlapci bývají častěji samotáři a také se u nich častěji vyskytují poruchy chování. Někteří dokážou svoje nedostatky kompenzovat jinak. Například ve školní práci nebo v jiných aktivitách, pro které mají vlohy (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Aktivita dítěte v mladším školním věku probíhá s výraznou radostí z pohybu. Při psychickém napětí je pohyb vhodným uvolněním. Pohyb by měl být nedílnou součástí každodenního časového režimu školáka (Šimíčková-Čížková a kol, 2008). Také Pávková a kol. (1999) se zmiňují o velké potřebě pohybu a zlepšování svalové koordinace, především drobných svalů ruky. Děti v mladším školním období cvičí stále dokola novou motorickou dovednost, dokud ji nezvládnou. Potom přejdou k jiné činnosti. *„Děti se zdají, jako by měly nevyčerpatelné množství zásoby energie*“ (Allen, Marotz, 2002, s. 127).

Volnočasové aktivity

„V mladším školním věku se objevují počátky zájmů, které mívají spíše přechodný charakter, dítě se teprve orientuje v možnostech různých aktivit i ve svých schopnostech“ (Šimíčková-Čížková a kol., 2008, s. 99). Jde o oblast velmi důležitou. Seberealizace v zájmové činnosti dítě rozvíjí a obohacuje osobnost dítěte. Může být i vhodnou kompenzací výkonových nebo sociálních neúspěchů ve škole. Možnost seberealizace patří po celý život k nejsilnějším lidským potřebám (Šimíčková-Čížková a kol., 2008). Díky zlepšené koordinaci všech pohybů celého těla roste zájem o pohybové hry a sportovní výkony, které vyžadují obratnost, sílu a vytrvalost (Langmeier, Krejčířová, 2006). Dítě se začíná zajímat o všechny druhy sportu. S oblibou se věnují aktivitám, při kterých mohou vydávat velké množství energie. Rády tancují, jezdí na kolečkových bruslích, plavou, jezdí na kole. Děti rády malují, vyrábí různé předměty, kreslí a vybarvují (Allen, Marotz, 2002). *„Zájmy v mladším školním věku nejsou ještě rozlišeny, a proto je nutné dětem k výběru předkládat činnosti, při kterých se mění nejen obsah činnosti, ale i prostředí, v němž probíhají*“ (Pávková a kol., 1999, s. 102).

1.2 Charakteristika dětí staršího školního věku

Vývojová etapa staršího školního roku začíná věkem, kdy se objevují první známky pohlavního dospívání (prepubescence). Prepuberta začíná u děvčat okolo desátého roku, u chlapců v 11 letech. Vlastní období puberty začíná kolem 13 let. U dívek je období prepuberty kratší a uzavřenější, zatímco u chlapců probíhá vývoj dlouhodoběji. Období je ukončeno přibližně 15. rokem (Šimíčková-Čížková kol., 2008).

„Na toto období je tradičně pohlíženo jako na léta bouří a stresů, které provází přechod mezi dětstvím a dospělostí“ (Šimíčková-Čížková a kol., 2008, s. 101). Je provázena bouřlivým rozvojem citů a vytvářením vlastních postojů a názorů. Dítě se osamostatňuje, a to vede k odmítání autorit (Hájek a kol., 2004). Během této doby jsou na jedince kladeny požadavky dospělé společnosti, musí se podřídit normám chování, měl by se stát nezávislým na rodičích, přizpůsobovat se vrstevníkům, volit si své budoucí povolání. S těmito společenskými tlaky se střetávají i vlivy biologické a psychologické. Vliv těchto faktorů způsobuje rozkolísanost a konfliktnost (Šimíčková-Čížková a kol., 2008). Děti potřebují uznání a bezpečí, i když si o ně neumějí přiměřeně říci. Neměli bychom podceňovat jejich osobní problémy a prožitky (Hájek, 2004). Pro tohle období jsou charakteristické výrazné změny jak ve fyzickém vývoji, tak v psychickém (Šimíčková-Čížková a kol., 2008).

Motorický vývoj

V období prepuberty není tělesný růst rovnoměrný. Dolní a horní končetiny rostou na začátku tohoto období rychleji, takže dochází k určité disharmonii postavy. Dítě dělá dojem tělesné nevyváženosti a pohybové neobratnosti, jako by si nevědělo se svým tělem rady (Langmeier, Krejčířová, 2006). V hrubé motorice se objevuje přechodná nekoordinovanost pohybů, zvláště u chlapců. Mohou se objevit problémy v tělesné výchově. V jemné motorice se objevuje křečovitost. Může se projevit ve zhoršení grafického výkonu. Velká rychlost růstu způsobuje zhoršení fyzické výkonnosti. Objevují se silácké, ale krátkodobé fyzické aktivity. Ty jsou vystřídány pocity únavy až apatie (někdy je to až obraz pomalosti nebo lenivosti).

V období puberty dochází k vyvažování tělesných proporcí, růst končetin se zpomaluje. Mohutní svalstvo a rostou vnitřní orgány. Váha mozku se pozvolna ustaluje. Tvar těla dostává dospělou podobu, růst může ale pokračovat ještě v adolescenci. Vlivem harmonizace tělesných proporcí dochází ke zlepšování pohybové koordinace, mizí klátivost a neobratnost, zvláště u chlapců. Dívky mají ladnější pohyby. Zvládají i obtížnou koordinaci

těla, mohou dosáhnout špičkových sportovních výkonů. Zlepšuje se jejich fyzická výkonnost. Střídání motorické aktivity a pasivity není už tak výrazné (Šimíčková-Čížková a kol., 2008).

Dospívající rychle získávají dovednosti vyžadující značnou sílu, hbitost, jemnou pohybovou koordinaci i smysl pro rovnováhu. Odtud plyne jejich zájem o sport. Z úspěšných nových pohybových aktivit získává jedinec posilu pro své ohrožené sebehodnocení (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Volnočasové aktivity

Rychlý rozvoj motorických i ostatních schopností vede k novým a hlubším zájmům. K zájmu o sport, četbu, hudbu, filmy a divadlo (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Dochází k proměňování zájmů a k jejich prohlubování (Hájek, 2004). Děti navštěvují zájmové útvary. Mají smysl pro kolektiv. Dívky i chlapci mají velkou tendenci se sdružovat ve vrstevnické skupině. Vrstevnické skupiny se vytváří v institucích i spontánně. Tyto skupiny jsou nositeli určité zvláštní subkultury (jsou to např. fanoušci hudebních skupin, stylů, skejťáci, sprejeři, atd.) (Pávková a kol., 1999). Podle Pávkové (1999, s. 36) „*příslušnost k takovéto skupině může rozhodujícím způsobem určovat náplň volného času jedince*“.

1.3 Charakteristika dorostového věku

Dorostový věk neboli období adolescence je pro jedince náročná, protože se zde ukončuje doba mezi dětstvím a dospělostí. Začíná kolem šestnáctého roku (Šimíčková-Čížková a kol., 2008). Horní věková hranice adolescence je mezi 18. rokem a 20. rokem (Pávková a kol., 1999).

V tomto období je postupně dosahována plná reprodukční zralost (Langmeier, Krejčířová, 2006). Stabilizuje duševní i tělesný vývoj. Intelektuální potenciál dosahuje vrcholu, není ale dosud doplněn o životní zkušenost. Zlepšuje se sebeovládání. Formuje se morální cítění. Experimentují v různých oblastech života (zájmy, sporty, partnerské vztahy). Na úkor rodiny se do popředí dostávají partnerské vztahy. Touží po originalitě a intenzivních prožitcích (Hájek a kol., 2004). Adolescenti jsou velice kritičtí vůči okolí, především ve vztahu k autoritám. Hájek a kol. (2004, s. 18) uvádí: „*S dospělými chtějí jednat na stejné úrovni, rovnoprávně*“.

Mladý člověk v tomto období hledá odpověď na řadu otázek (kdo jsem, jaký jsem, kam směřuji, jaké hodnoty jsou v mém životě nejdůležitější). Znamená to dobře poznat své

možnosti a přijmout svoji jedinečnost i s některými omezeními a nedostatky (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Motorický vývoj

Dochází ke zklidnění tělesného vývoje a k vyhraňování typu postavy. Roste hlavně trup. Dívkám se vytváří ladnější tvary. Činnost orgánů je dokonalá, proto je tělesná zdatnost dobrá. Pohybová koordinace je na vysoké úrovni (Pávková a kol., 1999).

„Pro období adolescence je charakteristická vysoká fyzická výkonnost, jedinci mohou dosahovat i špičkových sportovních výkonů“ (Šimíčková-Čížková a kol., 2008, s. 114). Adolescenti uspějí spíše ve fyzických aktivitách, které jsou krátkodobější a zátěžově intenzivnější. Tyto aktivity jsou typické pro chlapce, neboť na ně působí větší biologická naléhavost sexuálního pudu. Tyto fyzické aktivity slouží k uvolnění nahromaděné energie a při fyzické únavě zažívají příjemné pocity uvolnění (Šimíčková-Čížková a kol., 2008).

Volnočasové aktivity

Stejně jako u dětí staršího školního věku, tak i u dospívajících mají velký význam vrstevnické skupiny. S přibývajícím věkem stoupá zájem o specializované činnosti. *„Adolescenti prožívají své zájmy intenzivně, věnují jim množství času“* (Pávková a kol., 1999, s. 102). V případě zájmů specializovaných a hlubokých přesahují získané vědomosti a dovednosti obsah školní výuky. Rozvíjení zájmové činnosti tvoří jeden z důležitých předpokladů profesní orientace (Pávková a kol., 1999).

2 Volný čas

V této kapitole bude vysvětlen pojem volný čas, bude vymezeno, co vše pod tento pojem patří a co pro nás volný čas znamená. Budou přiblíženy funkce volného času.

2.1 Vysvětlení pojmu volný čas

Volný čas v nás většinou vyvolává velmi příjemné představy. Ve volném čase se můžeme věnovat činnostem, které máme rádi, baví nás, uspokojují, přinášejí radost a uvolnění. Tyto činnosti dělat chceme a můžeme. Naopak činnosti zahrnované do sféry povinností vykonávat musíme, ať již chceme či nikoliv (Pávková, 1999).

Hofbauer (2004, s. 13) vymezuje volný čas jako „čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště dělby práce a nutnosti zachovávat a rozvíjet svůj život“.

S volným časem člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů (Průcha a kol., 1995). Definice volného času uvedená Průchou a kol. (1995, s. 255) je: *“Doba, která zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)”*.

Pod pojem volný čas patří relaxace, rekreace, zájmové činnosti, zábava, dobrovolné vzdělávání. Z výchovných důvodů je důležité volný čas dětí a mládeže pedagogicky ovlivňovat. Děti potřebují citlivé vedení, protože ještě nemají mnoho zkušeností a nedokážou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností.

Prostředí k trávení volného času je různorodé. Děti a mládež tráví volný čas doma, ve škole, ve společenských organizacích a institucích. Mnoho dětí prožívá volné chvíle venku, na ulici, často bez jakéhokoliv dohledu. Touto situací je ohrožena nejen výchova dětí, ale také jejich bezpečnost.

Pro někoho znamená volný čas nejen větší a menší životní radosti, ale i problém, strasti a rizika. Někdo nemá žádný volný čas nebo velmi málo volného času, jiný je nespokojený jak tráví volný čas, nudí se, neví, co s volným časem a nebo chybí dostatek prostředků, jak své plány realizovat (Pávková a kol., 1999).

K tomu, abychom naučili děti a mládež, jak hospodařit s volným časem, jak nejlépe volný čas využít, souvisí výchova pro volný čas (Průcha a kol., 1995). Pojem výchova pro volný čas, jak uvádí Průcha a kol. (1995, s. 258) je: *„Rozvíjení schopností žáků oceňovat*

volný čas jako hodnotu, využívat ho smysluplně a racionálně pro svůj rozvoj, plánovat a vybírat si vhodné činnosti“.

Významnou oblastí výchovného působení je pedagogické ovlivňování volného času dětí a mládeže v době mimo vyučování. Volný čas jako výchova mimo vyučování probíhá mimo povinné vyučování, mimo bezprostřední vliv rodiny, je institucionálně založená a uskutečňuje se převážně ve volném čase (Pávková a kol., 1999).

2.2 Funkce volného času

Hofbauer (2004) uvádí jako hlavní funkce volného času odpočinek (regenerace pracovní síly), zábavu (regenerace duševních sil) a rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury).

Pávková a kol. (1999) se zmiňují o čtyřech funkcích volného času - funkce výchovná, zdravotní, sociální, preventivní a rozvojová zaměření výchovy.

Výchovná funkce

Na výchovnou funkci je kladen zvlášť velký důraz. Instituce se podílejí na rozvíjení schopností dětí a mládeže, uspokojování jejich zájmů a potřeb, na formování žádoucích postojů a morálních vlastností. Prostřednictvím pestrých činností se děti a mládež motivuje k hodnotnému využívání volného času, k získávání vědomostí, dovedností i návyků. Úspěchy v zájmových činnostech přinášejí dětem a mládeži pocity uspokojení, příležitost k seberealizaci a přiměřenému sebehodnocení.

Zdravotní funkce

Instituce plní zdravotní funkci, tím že přispívají k usměrňování režimu dne tak, aby podporoval zdravý tělesný a duševní vývoj. To spočívá ve střídání duševní a tělesné činnosti, práce a odpočinku, činností organizovaných a spontánních. Velký zdravotní význam má poskytování příležitostí k vydatnému pohybu na čerstvém vzduchu. Pohyb a sportovní činnosti ve volném čase kompenzují dlouhé sezení v lavici při vyučování a jsou pro zdraví dětí nezbytné. Ke zdravému duševnímu vývoji přispívají zařízení tím, že umožňují dětem a mládeži pobyt v příjemném prostředí, pohodě, mezi kamarády i tím, že jim přinášejí prožívat radost a uspokojení z činnosti, které mají rádi (Pávková a kol., 1999).

Sociální funkce

Podle Hofbauera (2004) zahrnuje funkce sociální socializaci v různých sociálních prostředích včetně rodiny a sdružování, symbolická příslušnost vyjadřuje vztah ke skupině

a obsahuje potvrzení vlastní osobnosti a sociální uznání. Výchovně vzdělávací instituce mají možnost vyrovnávat rozdíly mezi nestejnými materiálními i psychologickými podmínkami v rodinách. Tím pomáhají dětem a mládeži z konfliktního rodinného prostředí. Zařízení se podílejí celou svou prací na utváření bohatých a žádoucích sociálních vztahů (Pávková a kol., 1999).

Preventivní a rozvojové zaměření výchovy

Každé výchovné působení musí zahrnovat rozvojovou i preventivní složku. Jde o to poskytnout dítěti nebo mladému člověku bezpečné místo a pomoci mu spojit budování své identity a osvojování různých sociálních rolí. Prevence se chápe ve třech rovinách. Primární prevence je určena zejména té části populace, která není kriminálně narušená a ani riziková. Sekundární prevence zahrnuje aktivity zaměřené na jedince a skupiny, u kterých je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou nositeli závadové činnosti (např. minoritní skupiny, děti z míst se zvýšenou kriminalitou). Terciální prevence usiluje o léčení u těch, kdo jsou již negativními jevy zastiženi. Prevence je zaměřena na sociální prostředí, příčiny a podmínky vzniku závadového jednání a jeho recidivy (Pávková a kol., 1999).

2.3 Instituce pro volný čas

Podle ustanovení školského zákona jsou do školských zařízení pro zájmové vzdělávání zahrnuta střediska volného času (což jsou domy dětí a mládeže a střediska volného času), školní družiny a školní kluby. Mezi ubytovací a výchovná zařízení patří domovy mládeže, internáty a školy v přírodě (Hájek a kol., 2008).

Školní družiny a školní kluby jsou zařízení, která existují v rámci školy. Jsou určena pro činnost mimo vyučování žáků (Hofbauer, 2004).

Přibližme si použitý pojem činnost mimo vyučování. Podle Průchy a kol. (1995, s. 39) je činnost mimo vyučování „*činnost organizovaná školou, přesahující rámec předepsané výuky. Zahrnuje činnosti organizované ve volném čase*“. Můžeme také použít termín mimotřídní činnost. „*Činnost organizovaná školou ve školním prostředí v mimovyučovacím, tj. volném čase žáků*“ (Průcha a kol., 1995, s. 119). Všechny tyto činnosti mají společenské, rekreační a zájmové zaměření (Průcha a kol., 1995).

Podle Hájka a kol. (2008) se práce ve školských zařízeních (výchovy mimo vyučování, zájmového vzdělávání) liší od vzdělávacího procesu ve škole:

- účast není povinná jako školní docházka;
- program činností a jeho postup vychází více ze skutečné úrovně zájmů než ze závazných norem stanovených pro školní vzdělávání;
- časová volnost dává možnosti využití pestrých metod práce;
- činnosti probíhají v rozmanitých prostorách, které jsou dynamičtější, snadněji měnitelné a mohou více podporovat tvořivost než tradiční školní učebny.

Ve školském zákoně je zájmové vzdělávání vymezeno jako: *„Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech“* (Školský zákon v platném znění).

„Zařízení pro zájmové vzdělávání a výchovná a ubytovací zařízení jsou součástí vzdělávací soustavy, jsou zapsána do rejstříku škol a školských zařízení a vytvářejí si vlastní školský vzdělávací program“ (Hájek a kol., 2008, s. 142).

2.3.1. Přehled nejvýznamnějších institucí pro volný čas

Mezi nejvýznamnější instituce pro volný čas patří školní družiny, školní kluby, střediska pro volný čas dětí a mládeže, domovy mládeže, internáty, základní umělecké školy a jazykové školy. V této podkapitole budou tyto instituce podrobněji popsány.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže

Souhrnný termín pro domy dětí a mládeže a pro stanice zájmových činností. Plní funkce výchovné, vzdělávací a rekreační (Hájek, 2004). Zaměřují především na realizaci specializovaných zájmových činností pod odborným pedagogickým vedením. Organizují zájmovou činnost v kroužcích, příležitostné akce, soustředění, soutěže pro talentované jedince, prázdninové tábory apod. Umožňují účast nejen dětem a mládeži, ale také rodičům i seniorům (Pávková a kol., 1999).

Podle Průchy a kol. je dům dětí a mládeže „školské výchovné zařízení pro výchovu mimo vyučování - středisko pro volný čas dětí a mládeže. Má širokou zájmovou působnost“ (Průcha a kol., 1995, s. 56).

Formy zájmového vzdělávání, které jsou stanoveny vyhláškou o zájmovém vzdělávání:

Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tématická rekreační činnost nespojená s pobytem mimo místo, kde střediska volného času vykonávají činnost pro zájmové vzdělávání, se uskutečňuje formou jednorázových nebo cyklických akcí různého typu a zaměření. Akce jsou zaměřeny podle druhu (sportovní, výtvarné, vzdělávací) a podle sociálního členění v návaznosti na věk, pohlaví aj.

Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost probíhá v zájmových útvarech, klubech, dlouhodobých kurzech. Týká se oblastí tance, výtvarné výchovy, sportu, turistiky, přírodovědy, techniky, hudby a předškolní výchovy.

Táborová činnost a další činnost spojená s pobytem mimo místo, kde středisko volného času vykonává činnost pro zájmové vzdělávání, znamená pořádání táborů a rekreačních pobytů s různým zaměřením. Od specializovaných (lyžování, tanec, plavání) až o tábory a pobyty zaměřené všeobecně. Pestrou škálou zájmových aktivit se orientují zejména na komplexní rozvoj účastníků a na zdravý životní styl. Pro členy zájmových útvarů se konají odborná soustředění, ve kterých probíhá zdokonalování vyhraněných zájmů dětí a mládeže včetně doplňkových zájmových aktivit, které podporují komplexní rozvoj osobnosti.

Osvětová činnost se provádí formou seminářů, školení, odborných instruktáží, konzultací a výukových programů. Pro pedagogické pracovníky a pracovníky neziskových organizací jsou připraveny a nabízeny kurzy dalšího vzdělávání akreditované MŠMT ČR.

Informační činnost se uskutečňuje prostřednictvím informačních center pro mládež.

Organizace soutěží a přehlídek vyhlášených MŠMT ČR je specifická forma zájmového vzdělávání. Střediska volného času jsou pověřena zřizovatelem nebo orgánem veřejné správy organizovat kola postupových soutěží či přehlídek.

Individuální práce a vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů se uskutečňuje především v jednotlivých zájmových útvarech, zejména individuální přípravou a vytvářením optimálních podmínek pro rozvoj jejich nadání.

Otevřené nabídky spontánních činností jsou aktivity pro děti a mládež, které jsou méně organizované, bez pevného dozoru a s možností vlastní volby. Je to například vytváření

podmínek prostorových (klub, dětská hřiště, ekologická zahrada) a materiálních (volně dostupné stolní hry, internet, práce na PC, sportovní náčiní) (Hájek a kol., 2008).

Školní družiny

Zaměřeny na práci s dětmi prvního stupně základní školy. Mají výchovnou funkci, zdravotní a především sociální. Zařízení zajišťuje sociální péči a bezpečnost dětí v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání. Výchovná činnost se ve školní družině orientuje na co nepestřejší strukturu zájmových činností a uspokojení velké potřeby pohybu (Pávková a kol., 1999). Školní družiny se dělí na oddělení, která se naplňují do počtu třiceti žáků. Ředitel stanovuje, kolik bude mít jeden pedagog v oddělení žáků, s ohledem na druh vykonávané činnosti. Nikdy ale nesmí přesáhnou počet 30 žáků. Při činnostech, které potřebují zvýšený dohled (koupání, náročné výlety) může určit dalšího pedagoga. Většinou jsou žáci do školní družiny přihlášení k pravidelné docházce. Provoz školní družiny je ve dnech školního vyučování i o prázdninách. Základní formou činnosti je činnost pravidelná, tj každodenní pedagogická práce s žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce. Další formou jsou příležitostné aktivity. Jsou chápány jako akce jdoucí nad rámec jednoho oddělení (karnevaly, slavnosti, besídky, sportovní dny). Do spontánních aktivit můžeme zařadit například neorganizované hry v ranní družině před začátkem vyučování nebo volná činnost žáků při pobytu na hřišti při tzv. koncové družině. Družina umožňuje účastníkům také odpočinkové činnosti jako je poslech hudby, klidové hry nebo klidné zájmové činnosti. V padesátých letech 20. stol. měla významné místo ve školní družině příprava na vyučování (Hájek a kol., 2008). „*S posunem chápání funkce družiny do oblasti výchovy mimo vyučování a řazení mezi zařízení pečující o volný čas dětí již není povinně zařazována do denního režimu jako závazný ukazatel*“ (Hájek a kol., 2008, s. 145).

Školní kluby

Pracují s žáky druhého stupně základní školy. Vycházejí z charakteristik této věkové skupiny, zejména z větší samostatnosti dětí. Zájmové činnosti jsou zde více specializované. Vzhledem k ekonomickým obtížím škol se kluby ruší, tím se snižuje možnost ovlivňovat volný čas dětí v období pubescence (Pávková a kol., 1999). Volnočasové aktivity žáků druhého stupně jsou přesouvány spíše do činnosti individuální nebo do institucí volného času mimo školu (Hofbauer, 2004). Hlavní činností školních klubů jsou zájmové aktivity organizované formou různých kroužků, příležitostných akcí a průběžnou namátkou spontánních činností. Žáci se přihlašují buď k pravidelné docházce, nebo jen do některého

z kroužku. Školní klub je otevřen každý den školního vyučování, popřípadě i o prázdninách. V obcích, kde není zřízeno středisko volného času, většinou školní klub přebírá jeho funkci (Hájek a kol., 2008).

Do školských výchovných a ubytovacích zařízení patří domovy mládeže a internáty.

Domovy mládeže

Zabezpečují žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol ubytování, stravování a kvalifikované výchovné působení, které je vede k plnohodnotnému využívání volného času. Domovy mládeže jsou určeny jen pro jednu školu nebo jsou samostatné a slouží žákům z více škol. Žáci a studenti jsou rozděleni do skupin v počtu od 20 až do 30. Pokud je skupina složena pouze studenty VOŠ počet je o deset až dvacet studentů vyšší. S žáky a studenty pracují vychovatelé. Žáci vykonávají v domovech mládeže přípravu na vyučování, která je v denním režimu označena jako doba studijního klidu. Délka přípravy na vyučování se stanovuje podle místních podmínek a studijních náročností. Zejména pro první ročníky je určená pevná studijní doba, aby žáci získali studijní návyky a naučili se učit.

Internáty

Jsou určeny pro děti a žáky se zdravotním postižením. Navazují na činnost škol zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením (Hájek a kol., 2008).

Pávková a kol. (1999) zařazuje do institucí pro volný čas také základní umělecké školy a jazykové školy.

Základní umělecké školy

Poskytují uplatnění dětem, mládeži i dospělým se zájmy a schopnostmi v estetickovýchovné oblasti. Připravují své žáky pro studium na středních a vysokých školách, které mají umělecké zaměření.

Jazykové školy

Plní podobnou funkci jako školy umělecké, ale v oblasti výuky cizích jazyků.

3 Tanec

„Tanec je komunikace mezi tělem a duší. Vyjadřuje to, na co slova nestačí“.

(Ruth Saint Denis)

„Tanec odhaluje tajemno, které hudba skrývá“.

(Charles Baudelaire)

„Když tančíš srdcem, tvé tělo Tě bude následovat“.

(Mia Michaels)

V této kapitole se budeme věnovat tanci, neboť je důležitou součástí této bakalářské práce. Děti a mládež z tanečního kroužku, ve kterém bude provedeno šetření, navštěvují kroužek s názvem Hip hop. Proto bude vysvětlen pojem hip hop a budou popsány všechny taneční styly, které do street dance patří.

3.1 Tanec jako pohybová aktivita

„Tanec je pro lidi stejně přirozený jako hra, námluvy, jídlo, nebo boj a často bývá pro tyto činnosti vyjádřením“ (Payneová, 1999, s. 14).

Tanec provází životy lidí od nejstarších dob lidské civilizace. V minulosti i současné době plní svou funkci kulturní, uměleckou, společenskou a zdravotní (Šmolík, 1985). Tanec je určitý druh pohybu, je to stylizace, která vznikala u přírodních národů ze znázornění lovu, z rituálů a v pozdější době i z pracovních pohybů. Každá doba má svůj charakteristický tanec. I dnes se vyvíjejí a vznikají nové tance, každý z nich má specifický charakter, rytmus a tempo (Šmolík, 1985).

Tanec a pohyb jsou aktivní expresivní a komunikativní prostředky založené na práci s tělem. Lze s nimi snížit množství adrenalinu v těle a společensky přijatelným způsobem se zbavit agresivity, apatie a strnulosti (Payneová, 1999). *„Tím, že jedinec ze sebe vytancuje vztek nebo radost, lásku nebo smutek, zvyšuje svou schopnost tyto pocity vyjádřit“*, tvrdí Payneová (199, s. 14). Taneční improvizací můžeme přispět k uvolnění napětí, k sebevyjádření a k integraci.

Pohyb je prostředkem komunikace, vyjadřování, je prostředím, ve kterém prožíváme uspokojení a kde získáváme více znalostí o sobě (Neuman, 2009). Dětem je vlastní živelná chuť k pohybu, tedy pohyb, který postrádá jakékoliv zaměření nebo účel. Děti pobíhají a poskakují jen tak, pro potěšení. Tuto činnost provází pocit radosti z vlastního pohybu. Tento

pohyb je v taneční výchově velmi důležitý (Kurková, 1981). „*Sama radost z pohybu dodává tanečnímu pohybu svěžesti a přirozenosti a pomáhá postupně zvyšovat i jeho kvalitu*“ (Kurková, 1981, s. 61). Při tanci je důležité procítění pohybu a spojení pohybu s představou. Obě stránky spolu často souvisí. Spojení pohybu s představou je základ pro pochopení tanečních vyjadřovacích schopností (Kurková, 1981).

3.2 Tanec ve výchově

V taneční výchově je tvořivá práce dětí svým způsobem usměrňována. Bez systematického vedení by byla dětská tvorba i u těch nejtalentovanějších dětí pouhým hromaděním nahodilých výtvorů postrádající vývoj kupředu a růst kvality. Děti si musí osvojit alespoň nepatrnou část tanečního řemesla, musí proniknout do základních zákonitostí umělecké tvorby. Tím, že děti vytvářejí řadu let množství drobných tanečních tvarů a forem, tím se vlastně učí. To si však uvědomují mnohem méně než při pohybových cvičení, při zvládnutí pohybové techniky. Pokud jim dáme nějaký úkol a řeší ho víceméně samostatně, neuvědomují si vůbec to, že se učí, protože pomoc učitele ustupuje pod dojmem vlastního výsledku do pozadí. Takhle je to správně, protože vést děti k tvořivé činnosti znamená, vést je stále k větší samostatnosti a nezávislosti.

Pedagogické působení při dětských tanečně tvořivých pokusech je důležité. Je třeba vést děti i mládež k objevování nových výrazových prostředků, působit na rozvoj jejich uměleckého vkusu. Děti i mládež mívají dobré nápady, ale často je nedokážou zrealizovat. Pokud jim ukážeme jak dotvořit jejich nápady, nejučinněji jim tak pomůžeme proniknout do tajů a zákonitostí umělecké tvorby. Jejich fantazie a nápady se budou rozvíjet a dojde k růstu určité formy (Kurková, 1981).

Při vyučování tance je podle Losse (2007) důležité bránit se všemu, co vede ke stereotypu a mechanickému opakování. Zmiňuje se o vyučovací hodině: „*Ke každé vyučovací hodině je dobré přistupovat tvořivě, přemýšlet o ní, rozvíjet a doplňovat ji. Jen tak budeme umět probudit tvořivost i v dětech. Jen tak povedeme k vědomému citění a poznání rytmické, prostorové i dynamické složky pohybu*“ (Loss, 2007, s. 7).

Složka rytmická dává představu časovou. Určuje dobu trvání, rychlost, zrychlování či zpomalování pohybu. Složka prostorová určuje směr pohybu, dráhu i rozsah pohybu. Složka dynamická udává velikost svalové intenzity, průběh i kvalitu.

Ve výuce tyto jednotlivé složky zpočátku oddělujeme, pečlivě procvičujeme každou zvlášť, abychom došli k danému cíli, tvořivému vztahu k pohybu.

Při výuce tance je také nesmírně důležitý hudební doprovod. Aby byly výsledky dobré, jsou závislé nejen na soustředění a pílí, ale i na kvalitním hudebním doprovodu.

Od začátku výuky tance se snažíme v dětech rozvíjet hudební vnímání. Na hudebním doprovodu závisí navození správné atmosféry v hodině. Hudba děti vede, inspiruje, podporuje úsilí o pohybové vyjádření na základě hudebního prožitku. Je na každém učiteli tance, aby dítě během výuky nemělo pocit, že něco musí dělat, ale naopak by mělo být vedeno k vědomému poznávání, které ho obohacuje a rozvíjí jeho přirozený pohyb (Lossl, 2007).

Kurková (1987, s. 10) tvrdí: „*Všechny děti si mohou z hodin taneční výchovy odnést spoustu nenahraditelných zážitků, zbystrěnou schopnost vnímání a porozumění hudbě i tanci*”.

3.3 Hip hop

„Hip hop je životní styl s rozvinutou a pestrou kulturou, s vlastním jazykem, stylem oblékání, specifickou hudbou a myšlením, který se neustále vyvíjí“ (Fiedler, 2003, s. 11).

V této podkapitole se seznámíme s historií hip hopu. Budou popsány taneční styly hip hop dance neboli street dance.

3.3.1 Historie hip hopu

Hudební žánry afroamerické hudby se vyvíjely a ovlivňovaly již od dvacátých let minulého století. Hip hop se považuje za jednu z posledních hudebních proudů black music. Vyvinul se teprve na konci šedesátých let. Veřejnost se více začala zajímat o hip hop v letech sedmdesátých. Kultura afroamerické komunity, která se zrodila z ulic amerických velkoměst, významně ovlivnila životní filozofii a moderní hudbu konce dvacátého století. V osmdesátých letech, kdy rap (mluvené slovo do rytmu hudby) ovládl hudební průmysl, už začal být hip hop chápán jako kultura, která zahrnuje veškeré aspekty umění, které vychází z pouličního životního stylu. Patří sem výtvarné umění **graffiti**, což znamená kresby nebo zprávy namalované na zeď, hudební umění **rap** a **dj-ing** a **b-boying**, což je složka taneční.

Původ rapu je spojen s africkou ústní tradicí. První náznaky se objevily u profesionálních zpěváků, kteří vystupovali pod názvem Griots. V USA ovlivnila počátek

rap music hudba, která pochází z Jamajky (reggae). DJové z Jamajky doprovázeli hudbu mluveným slovem a jednoduchými slogany a povzbuzovali tak tanečníky (Fiedler, 2003). „*Výkřiky do hudby pak lze považovat za hlavní rys této hudby, jde o tzv. toasting*“ (Fiedler, 2003, s. 5). V rapu i v toastingu pronášejí zpěváci své texty do rytmu hudby. Nejvýznamnější byl jamajčan Clive Campbell známý jako Kool Herc, který se objevil v New Yorku na začátku 70. let. Jamajské reggae bylo doprovázeno tancem blues dance. Tento taneční styl byl součástí jamů (předvádění tance) v prostorných halách nebo přímo pod širým nebem. Jamajská hudba velmi ovlivnila vývoj R'n'B v USA.

Hudební směry, které spadají po black music, se formovaly několik desítek let. V 60. letech došlo v Americe k nástupu funky music (Fiedler, 2003).

Fiedler (2003, s. 6) uvádí, že: „*Za krále funky je považován James Brown. Jeho hudba měla přímý vliv na vývoj rapové hudby a hip hopové kultury*“. V roce 1972 dobýval hitparády s úspěšnou písní s názvem Get On the Good Foot. Dvěma posledními slovy této písně (Good Food) se začal označovat jeho velmi specifický taneční projev. Jeho taneční prvky ovlivnily formování některých základních pohybů tanečních stylů Electric Boogie a Breakdancingu. V roce 1992 získal Grammy za celoživotní výkon. K dalšímu vývoji hip hopu přispěl v roce 1975 Afrika Bambaataa, který založil sestavu Zulu Nation. V New Yorku si získala tisíce fanoušků. Cílem skupiny Zulu Nation bylo dostat gangy od drog k tanci a rapové hudbě.

V roce 1979 se objevila první mediálně známá rapová nahrávka od Fatbacka Banda a tím byla nastartována éra komerce.

V osmdesátých letech již patří rap mezi nejoblíbenější termíny světa populární hudby a stává se hlavním proudem amerického hudebního průmyslu (Fiedler, 2003).

3.3.2 Street dance

„*Street dance aneb tanec z ulice či pouliční tanec je pojem zastřešující mnoho tanečních stylů, které jsou populární zejména mezi teenagery a duchem mladými lidmi*“ (<http://www.centrumtance.cz/tanec/TypTance>).

Jedná se o moderní a velmi dynamické tance, které se objevily v USA přibližně v 70. letech. Jak nám napovídá název, vznikl na ulici, na školních chodbách, dvorech. Říká se, že americká společnost byla po hospodářské krizi a po 2. světové válce velmi rozvrstvená. Jak vlivem sociálních rozdílů, tak rasově. Do placených tanečních studií se dostali pouze bohatí, a proto ostatní vrstvy začaly tančit na ulici. Teprve po ukotvení prvních street dance

stylů, se v americké kultuře otevřely kluby i tanečnickům z ulice (www.centrumtance.cz). „*Jde vlastně o velmi originální mix různých tanců, přičemž je důležitá improvizace, vlastní osobitý styl jednotlivých tanečníků, svoboda vyjádření a toto vše je smícháno s promyšlenými částmi s pevně danou choreografií*“ (www.centrumtance.cz).

Street dance není pouze tanec, ale také životní styl. Má svůj způsob oblékání. Vyznavači toho tanečního stylu často sledují nejnovější trendy módy, jsou extravagantní, mají rádi ležérní a pohodlné oblečení pro volný čas. Často nosí volné tepláky nebo kalhoty, kšiltovky, dlouhá volná trika. Tohle vše je možné vidět i ve filmech z prostředí street dance. Tanečníci mezi sebou často soupeří. Neperou se, ale tančí battle, což je česky bitva. Je to vlastně taneční náhražka pouliční rvačky. Jednotliví účastníci se předhánají v propracovanosti a náročnosti tanečních prvků. Battle vznikl mezi tanečnický stylu break dance. Mohou proti sobě soutěžit jak jednotlivci, páry, tak skupiny tanečnicků (www.centrumtance.cz).

3.3.2.1 Taneční styly street dance

Na základě vývoje hip hopové kultury, především rapové hudby, můžeme rozdělit taneční styly do dvou základních směrů:

- Old school dancing
- New school dancing

Do old school patří všechny taneční styly, z nichž většina vznikla a zformovala se v průběhu sedmdesátých let a vyvíjela se potom v letech osmdesátých.

Hlavními tanečními styly old school jsou:

- Locking

Je to hravý tanec, s přehnanými gesty, se zřetelnými nevšedními rychlými pohyby, prokládanými krátkými pauzami. Těmto pauzám se říká lock. Od toho vznikl název Locking. Tyto pauzy jsou pro tento styl charakteristické. Tanečník napodobuje běžné denní situace (např. dívání se na hodinky, upravování si klobouku) (Fiedler, 2003). „*Je to funky tanec, který užívá kombinaci ukazování, protáčení zápěstí a tleskání, ale hlavně je to styl, který otevřel cestu hip hopu*“, uvádí Fiedler (2003, s. 37). Tanec vznikl kolem roku 1969 v Los Angeles. Zakladatelem byl tanečník Don Campbell.

- Popping

Taneční styl popping pochází ze západního pobřeží USA. Tento tanec můžeme rozdělit na několik odlišných stylů. Na waving (vlnění), hitting (kontrakce svalů), animating (animace), King Tut (skládání pohybů), robot (robotika) a mim (pantomima). Pop chápeme jako zásek, který zakončuje pohyb tanečníka. Jsou to rytmické trhavé impulsy různých částí těla. Provádí se napínáním a strnutím svalů.

Za zakladatele tohoto tanečního stylu se považuje Locktronon Jon a Shabba Doo (Fiedler, 2003).

- Electric boogie

Tento tanec je spojován se zrodem hip hopové kultury. Základ Electric boogie tvoří pantomima. „*Tanec je velmi zábavnou a zvláštní formou ztvárnění různých pohybů a vytváří jakousi iluzi člověka řízeného dálkovým ovladačem jako robota nebo loutku na provázcích*“ (<http://www.centrumtance.cz/street-dance>). Tento styl je velmi efektní a těší se oblibě mnoha diváků. Michael Jackson používal často Electric boogie ve svých videoklipech (<http://www.centrumtance.cz/street-dance>).

- Break dance

Akrobatický taneční styl. Pochází z New Yorku, z Bronxu, kde mezi jeho průkopníky patřili především členové různých pouličních gangů. Break dance využívá pět technik. Je to toprock (základní krok prováděný na nohách), uprock (série kroků požívána k náznaku souboje), footwork (tanečnickova váha spočívá na ruce, čímž se uvolní nohy, které provádějí velmi rychlé a technicky náročné kroky), techniky power moves (veškeré točení, ať už na ruce, na hlavě, či na zádech) a také freeze (zastavení v určité akrobatické póze) (<http://www.koule.cz/cs/clanky/tanecni-styly-street-dance-21.shtml>).

Hlavními tanečními styly new school jsou:

- New style

Současný tanec, který reaguje na aktuální hudební trendy. Hip hopová hudba má nyní mnohem propracovanější rytmy. Charaktery a nálady se mění od písničky k písničce. Jak tvrdí taneční skupina T-BASS (<http://www.t-bass.cz/onas.php>): „*Proto je new style velmi osobitým tancem. Daleko více využívá rytmických změn, melodického podkladu a dalších podnětů v hudbě*“. Každý tanečník vnímá hudbu trochu jinak, každý je tedy svým způsobem originál. New style vznikl v New Yorku, proto se někdy označuje jako NY.

- **House dance**
Tanec, který vznikl koncem 80. let minulého století ve městě Chicago. Tančí se na house music. House dance se vyvíjel zejména v newyorských klubech. V house dance se mísí spousta tanečních žánrů jako step, salsa, jazz, hip hop, latina a další.
Tím se stává house dance velice kreativní a osobitou formou. Má obrovský prostor pro individuální vyjádření tanečníka. Mezi zakladatele patří tanečníci Caleaf Sellers, Brian Green.
- **New Jack Swing / Hype**
Taneční styl z období konce 80. let a počátku 90. let. Hip-hopová hudba byla v té době velmi pozitivní, měla jednoduchý rytmus a pravidelný beat. Tanec je hodně živý, veselý, výrazný a energický. Mezi základní kroky patří Running Man (běžící muž).
- **Dancehall**
Tanec pochází z Jamajky. Využívá prvků latinsko-amerických tanců nebo Afro. Tančí se na raggae hudbu doplněnou často o hip hop či R'n'B rytmy. Jde o velmi sexy, energický a zábavný tanec. *„Využívají se při něm zejména rytmické pohyby boků nebo hrudníku a ramen, izolace, rozsahy, které mají vyzdvihovat ženské vnady“* (<http://www.t-bass.cz/onas.php>).
- **Krump**
Nejmladší a nejuvýbušnější taneční styl. Za zakladatele je považován Tight Eyez a skupina Krump Kings. Tento tanec vytvořili jako nástroj pro vybouření se ze špatných myšlenek, vybití negativní energie. Krump má svoje zákonitosti a techniku. Taneční projev hodně ovlivňuje povaha tanečníka a schopnost se vžít do své role a naplno ji vyjádřit.
- **Waacking**
Vznikl v amerických klubech, kde se tancoval na funky hudbu, dnes se již také používá ve spojení s housem. Energický a velmi dynamický styl. Využívá převážně točivých pohybů rukou. K tomuto stylu je blízký Vogueing.
- **Vogueing**
Taneční styl, který využívá pózy a postoje modelek z módních časopisů. Do povědomí lidí se dostal díky videoklipu k písni Vogue od Madonny (<http://www.t-bass.cz/onas.php>).

4 Dotazníkové šetření

V této kapitole se budu zabývat dotazníkovým šetřením, vymezím jeho cíle i použitou metodu. Představím respondenty, kterým jsem dotazník předložila. Na závěr kapitoly se věnuji Domu dětí a mládeže Olomouc, neboť v tomto zařízení probíhá taneční kroužek, který navštěvují respondenti mého dotazníkového šetření.

4.1 Cíle šetření

Cílem dotazníkového šetření je zjistit, co členy tanečního kroužku nejvíce ovlivňuje, co je motivuje, co zlepšuje jejich dovednosti a schopnosti, v čem a jak se rozvíjí po stránce taneční, sociální, kognitivní, tělesné i jak se rozvíjí osobnostně.

4.2 Použitá metoda

Pro svoje šetření jsem zvolila metodu dotazníku. Dotazník byl nestandardizovaný, vytvořen přímo pro potřebu zvoleného šetření. Vzor dotazníku přikládám v příloze (viz příloha č. 1). V úvodu dotazníku jsou uvedeny cíle a účel, ke kterému bude dotazník použit a základní údaje – tj. věk, pohlaví a datum. Dále jsou pokyny ke správnému vyplnění dotazníku. V druhé části jsou položky, které se týkají tanečního kroužku a jejich účastníků. Dotazník se skládá z 27 položek. Použila jsem škálové položky. Respondenti vyplňovali dotazník tak, že vybrali určitou položku na předložené škále 1 – 5. Přičemž bod 1 znamenal, že tvrzení naprosto platí, souhlasí s ním, naopak 5 znamenal, že tvrzení vůbec neplatí, nesouhlasí s ním. Děti i mládež tohle vybírání položek pochopili, neboť jsem jim to přirovnala ke známám ve škole. Položky do dotazníku jsem zpracovala za pomoci svých zkušeností s vedením tohoto tanečního kroužku.

4.3 Vzorek respondentů

Vzorek respondentů tvořili účastníci kroužku Hip hop. Tento zájmový útvar pracuje v Domě dětí a mládeže Olomouc již šestým rokem. Celkem ho navštěvuje 150 dětí a mládeže ve věku od 5 do 17 let. Taneční kroužek Hip hop se skládá ze 4 skupin. Děti jsou do těchto skupin rozděleny nejen podle věku, ale i výkonnostně. Pro svoje šetření jsem si vybrala

z každé skupiny náhodně 20 účastníků, začátečníky i dlouhodobé členy. Celkem tvoří vzorek 80 respondentů ve věku od 6 do 17 let.

Dotazník jsem rozdala účastníkům kroužku osobně během tréninku kroužku. Řekla jsem účastníkům, co je cílem tohoto dotazníku a k čemu bude použit. Vysvětlila jsem jim všechny položky i způsob vyplnění. S nejmladšími dětmi jsem prošla každou položku a vysvětlila jsem jim, co přesně znamená. Zkontrolovala jsem, zda vyplnily základní otázky týkající se věku a pohlaví. Všichni respondenti pochopili význam všech položek dotazníku a mohli se na mě případně obrátit s jakýmkoliv dotazy. Po vyplnění dotazníků jsem je osobně vybrala. Návratnost dotazníků byla 100 %.

4.4 Charakteristika Domu dětí a mládeže Olomouc

Vzhledem k tomu, že jsem dotazníkové šetření uskutečnila v Domě dětí a mládeže Olomouc, bude v této podkapitole tohle školské zařízení blíže popsáno.

„Dům dětí a mládeže Olomouc je školské zařízení, které v souladu se zákonem 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, s vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání a se zřizovací listinou poskytuje zájmové vzdělávání“(Výroční zpráva, 2011, s. 5).

Posláním Domu dětí a mládeže Olomouc je osobnostní rozvoj dětí, žáků a studentů v oblasti neformálního vzdělávání. Zaměření činnosti je vysoce rozmanité, klade důraz na formování osobnosti mladého člověka, na podporu rozvoje jeho přirozených potřeb, zájmů a talentu (Výroční zpráva, 2011)

Cílem zájmového vzdělávání na Domě dětí a mládeže Olomouc je naučit účastníky (volně podle Výroční zpráva, 2011):

- rozvíjet schopnost aktivně trávit volný čas;
- plánovat, organizovat a řídit si svůj vlastní volný čas;
- umět odmítnout nevhodné aktivity;
- vybírat vhodné aktivity k odstranění stresu a pracovního nasazení;
- vhodně odpočívat;
- vytvářet návyky pro zdravý životní styl;

- rozvíjet své zájmy a koníčky;
- rozvíjet talent a odbornost;
- naučit se říct svůj názor;
- získat zdravé sebevědomí.

Dům dětí a mládeže Olomouc je v Olomouci jediným profesionálním zařízením pro volný čas. Nabízí téměř 90 kroužků v oblasti hudby, výtvarné výchovy, ekologie a přírodovědy, sportu a tance, techniky a dalších. Pro děti a mládež také nabízí letní tábory a pobytové kurzy, odpolední, víkendové a prázdninové akce, otevírá další prostory pro ty, kteří se chtějí věnovat svým koníčkům bez přímého dozoru dospělých (in-line areál, dětské hřiště). „*V současné době zaměstnává téměř 17 pedagogických pracovníků, kteří se spolu s téměř stovkou externistů a dobrovolníků starají o kvalitní realizaci "volného času na přání pro všechny"*“ (www.ddmolomouc.cz).

Průcha a kol. (1995, s. 280) vymezili pojem zájmový kroužek jako: „*Organizační forma mimotřídní nebo mimoškolní činnosti, jejímž obsahem je rozvíjení určité zájmové činnosti*“. Zájmová činnost je pěstování a rozvíjení specifických zájmů, koníčků, zálib v organizovaných skupinových formách jako součást neformálního vzdělávání (Průcha, 1995).

5 Výsledky dotazníkového šetření

Celkem se zúčastnilo šetření 80 respondentů. Z toho bylo 82 dívek, což je 90 %. Chlapci byli zastoupeni počtem 8, tj. 10 %. Respondenti byli ve věku 6 - 17 let. Jak jsem se již zmínila, kroužek je rozdělen na 4 skupiny. Dvě skupiny tvoří děti od 6 do 10 let. Přestože jde o děti stejného věkového průměru, pro účely zpracování této kapitoly, jsou rozděleni do dvou skupin, neboť se jedná o početně velmi silnou skupinu. Tyto dvě skupiny budou v kapitole zaznamenány jako skupina A a skupina B. Věkový průměr těchto dětí je 7 let. Třetí skupinu, skupinu B, navštěvují děti ve věku 9 - 13 let. Věkový průměr této skupiny je 11 let. A poslední skupina je zastoupena nejstaršími dětmi a mládeží ve věku 11 - 17 let. Věkový průměr je 14 let. Tato skupina bude pod názvem skupina D.

Skupina:	A	B	C	D
Věk:	6 - 9	6 - 9	9 - 13	11 - 17
Věk. průměr:	7	7	11	14

Tabulka č. 1: Rozdělení dětí a mládeže v kroužku do čtyř skupin

27 položek v dotazníku jsem rozdělila do šesti kategorií, podle toho čemu se tvrzení věnují. Jsou zde tvrzení týkající se tance (taneční stránka), inteligence (rozumová stránka), psychiky dětí a mládeže (psychologická stránka), vztahů mezi účastníky (sociální stránka) a tvrzení zaměřené na tělesnou stránku. Do poslední kategorie patří tři tvrzení, které se věnují akcím pořádané kroužkem.

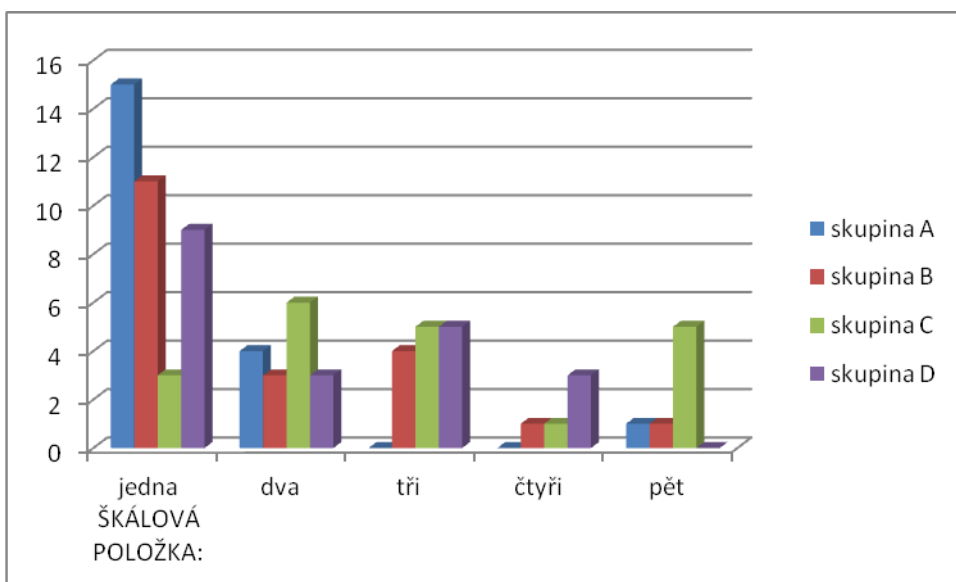
5.1 Položky zaměřené na sociální aspekty

Do této podkapitoly patří položky 1 - 8. Tyto položky jsou zaměřeny na to, jaký mají děti, mládež i vedoucí mezi sebou vztah, jak se v kroužku cítí, proč kroužek navštěvují, co se zde naučili.

1. položka: Kroužek navštěvuji kvůli kamarádům, které v kroužku mám.

Ze všech respondentů naprosto souhlasilo s tím, že navštěvují kroužek kvůli kamarádům 38 (47,5 %). 16 respondentů zakřížkovalo druhou položku, to znamená, že 20 % respondentů souhlasí, že navštěvuje kroužek kvůli kamarádům. Třetí položku zakřížkovalo 14 respondentů (17,5%). Moc nesouhlasí 5 respondentů (6,25 %), kteří zatrhli čtvrtou položku. Kroužek určitě nenavštěvuje kvůli kamarádům 7 respondentů (8,75 %).

Co se týká skupin, většina mladších dětí, tedy respondenti ze skupiny A a B, navštěvuje kroužek kvůli kamarádům. Ve skupině A je to z 20 dětí 15 (75 %) a ve skupině B je to 11 dětí z 20 (55 %). Naproti tomu z členů skupiny C navštěvují kroužek pouze 3 kvůli kamarádům (15 %), a z nejstarších respondentů, skupiny D, navštěvuje kroužek kvůli kamarádům 9 (45 %).

Graf č. 1: Kroužek navštěvuji kvůli kamarádům, které v kroužku mám.

Podle mého názoru navštěvují nejméně kroužek kvůli kamarádům respondenti ze skupiny C. Tato skupina je početně největší, proto respondenti nemají možnost poznat ostatní tak dobře, jako respondenti v ostatních třech skupinách. Nejmladší respondenti, tedy skupina A a B většinou začnou navštěvovat kroužek s kamarádem ze školy, proto označili nejvícekrát první položku. Ve skupině D jsou nejpokročilejší tanečníci, věnují se tanci nejdéle, proto se domnívám, že navštěvují kroužek především kvůli tanci.

2. položka: V kroužku jsem si našel/našla hodně kamarádů.

Z 80 respondentů označilo první položku, tedy tvrzení naprosto platí pro 41 respondentů (51,25 %). Platí pro 14 respondentů (17,5 %). Třetí položku označilo 9 respondentů (11,25 %) a čtvrtou položku označilo 12 respondentů (15 %). V kroužku si vůbec nenašli kamarády 4 respondenti (5 %). Tři z těchto 4 respondentů jsou ze skupiny C.

Nejméně kamarádů si našli respondenti skupiny C. Z 20 respondentů zahrhli pouze 3 respondenti první položku, taktéž druhou položku zahrhli 3 respondenti. Naopak respondenti skupiny A a skupiny D. zahrhli první položku po 15 respondentech. To znamená, že většina z nich (75 %) si našla v kroužku hodně kamarádů.

Jak jsem se již zmínila v předešlé položce, skupina C je nejpočetnější. Kvůli tomu se všichni členové neskamarádili. Je to jiné když navštěvuje kroužek 35 dětí nebo 20 dětí. Při menším počtu mají větší možnost se všichni navzájem lépe poznat. Také proto, že atmosféra je jiná, více rodinná. Skupinu C také navštěvují někteří respondenti až od 2. pololetí, proto si ještě nestihli najít nové kamarády.

3. položka: Kroužek pro mě znamená jen vyplnění volného času.

Pro 72 respondentů znamená kroužek více než jen vyplnění volného času. Celkem 90 % respondentů zakřížkovalo první položku. Zbýlých 8 respondentů zahrhlo čtvrtou položku a třetí položku. Obě položky byly označeny 4krát.

Vzhledem k tomu, že pro 72 respondentů znamená kroužek více než jen vyplnění volného času, kroužek navštěvují respondenti rádi, baví je a mají o něj zájem.

4. položka: V kroužku se učím pomáhat ostatním.

37 respondentů (46,25 %) odpovědělo na tohle tvrzení, že naprosto platí. Pro 19 platí částečně (23,75 %), pro 18 respondentů platí i neplatí (22,5 %). 5 respondentů (6,25 %) odpovědělo, že se spíše neučí pomáhat ostatním a vůbec se neučí pomáhat ostatním 1 respondent (1,25 %).

Nejmladší děti, respondenti skupin A a B, odpověděly nejčastěji, že se učí pomáhat ostatním. Ze skupiny A to bylo 9 z 20 a ze skupiny B to bylo 15 z 20. Naopak nejméně se učí pomáhat ostatním skupina C. První položku ze skupiny C zahrlo 5 respondentů.

Nejmladší děti sice označily první položku nejvícekrát, ale ještě u nich není natolik vyvinuto sociální cítění, že by ho úplně chápali. Opět kvůli velkému počtu dětí ve skupině C a také kvůli novým respondentům se tato skupina nejméně naučila pomáhat ostatním. Pokud by se znali lépe a delší dobu, určitě by si navzájem více pomáhali, než když se moc neznají. Nejvíce se učí pomáhat ostatním účastníci kroužku, kteří navštěvují víkendová soustředění. Soustředění se účastní děti a mládež všech věkových kategorií. Během celého soustředění jsou v kontaktu starší členové s mladšími. Díky společným aktivitám se učí pomáhat ostatním.

5. položka: V kroužku spolupracujeme.

Téměř všichni si myslí, že v kroužku spolupracujeme. Z 80 respondentů nezaškrtno 10 první položku (12,5 %). Z těchto 10 respondentů zahrlo druhou položku 9 respondentů a třetí položku 1 respondent. První položku tedy označilo 87,5 % členů.

Při vedení kroužku se snažím do každé hodiny zapojit i aktivity, při kterých členové navzájem spolupracují. Účastníci například vytváří vystoupení pro ostatní. Mladší děti se učí spolupráci při tanečních hrách ve dvojicích nebo ve skupinkách. Pokud by děti i mládež nespolečně pracovali, nikdy by nevytvořili společné vystoupení a nikdy by nevyhráli hru. Spolupráce při těchto aktivitách je velmi důležitá.

6. položka: Chováme se k sobě hezky.

76 respondentů (95 %) usoudilo, že se k sobě chováme hezky. Jeden člen, což je 1,25 %, odpověděl na tohle tvrzení druhou položkou a 3 respondenti zahrli třetí položku (3,75 %).

Díky vzájemné spolupráci, která zde v kroužku funguje, se chovají členové k sobě hezky. Pokud by se k sobě nechovali hezky, spolupráce mezi členy by nebyla možná.

7. položka: Mezi účastníky se cítím dobře.

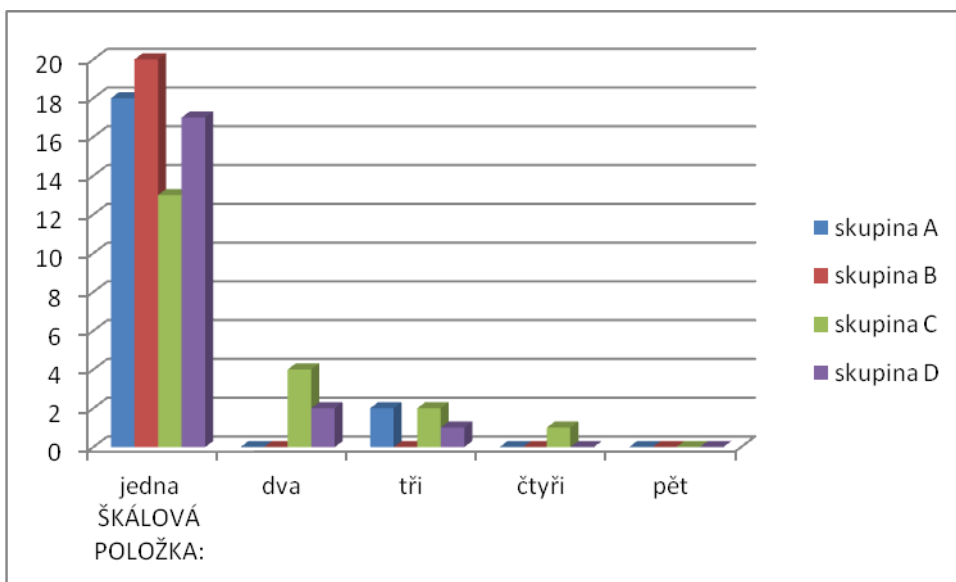
Mezi účastníky se cítí naprosto dobře 70 ze všech respondentů (87,5 %). Dobře se cítí 8 respondentů (10 %). Třetí i čtvrtá položka byla označena 1 respondentem. To znamená, že obě položky jsou po 1,25 %.

Pátá i šestá položka souvisí také s touto položkou. Respondenti navzájem spolupracují, chovají se k sobě hezky. Z toho vyplývá, že se respondenti cítí mezi účastníky dobře. Díky tomu se do kroužku těší, nebojí se v něm projevoval jak tanečně, tak s vlastními názory.

8. položka: Ve vedoucí vidím svůj vzor.

Většina respondentů vidí ve vedoucí svůj vzor. Celkem je to 68 z 80 (85 %). Druhá položka byla označena 6 respondenty (7,5 %), třetí položka byla označena 5 respondenty (6,25 %). Jedním členem byla označena škálová čtvrtá položka (1,25 %).

Ve skupině A, B a D nejsou veliké rozdíly. Většina odpověděla, že ve vedoucí vidí vzor. Ve skupině C odpovědělo, že určitě vidí ve vedoucí vzor 13 respondentů (16,28 %).

Graf č. 2: Ve vedoucí vidím svůj vzor.

Výsledek této položky mě mile překvapil. Díky tomu, že většina respondentů vidí ve mně vzor, mohu je svým chováním ovlivňovat. Nemusím jim vysvětlovat a poučovat je o tom, co je správné a co není, co mohou a nemohou dělat, ale mohu je vychovávat osobním příkladem. Nejméně ve mně vidí vzor respondenti skupiny C. Tito respondenti jsou

v období staršího školního věku a jak jsem se již zmínila v první kapitole, děti v tomto období odmítají autoritu, neboť začínají mít své vlastní názory, postoje a chtějí být samostatní. Naopak děti v mladším školním věku (skupina A, B) přijímají nejvíce autority kladně.

5.2 Položky zaměřené na taneční aspekty

Položky zaměřeny na tanec, jsou v dotazníku pod čísly 9 - 12. Tato tvrzení poukazují na to, jak moc mají rádi členové kroužku tanec, zda cítí, že se v tanci zdokonalují, zda se naučili nové pohyby nebo jestli se naučili cítit a vnímat hudbu.

9. položka: Do kroužku chodím, protože mám ráda tanec.

Téměř všichni respondenti vybrali z možných pěti položek první. Do kroužku chodí 77 respondentů (96,25 %), protože mají rádi tanec. 3 respondenti zvolili druhou položku (3,75 %). Z těchto 3 respondentů jsou 2 ze skupiny A a jeden ze skupiny C.

Jak jsem předpokládala, téměř všichni respondenti navštěvují kroužek, protože mají rádi tanec. Pokud by ho rádi neměli, zřejmě by si vybrali zájmový kroužek s jiným zaměřením.

10. položka: Naučil/a jsem se spoustu nových pohybů.

Na tuhle položku odpovědělo ze všech 27 položek nejvíce respondentů první položkou a to 78 respondentů, což je 97.5 %. Pouze 2 respondenti zakřížkovali druhou položkou. Jeden respondent ze skupiny B a jeden respondent ze skupiny C.

Každou hodinu opakujeme již naučené pohyby, ale také se každou hodinu naučíme spoustu nových pohybů. Účastníci kroužku mají už po pár měsících v kroužku velkou zásobu pohybů, které se naučili. Pohyby si také vytváří svoje vlastní při přípravě na soutěž nebo při vytváření vystoupení pro ostatní. Nejvíce pohybů by měli umět respondenti skupiny D, neboť jsou to nejpokročilejší tanečníci.

11. položka: Naučil/a jsem se cítit a vnímat hudbu.

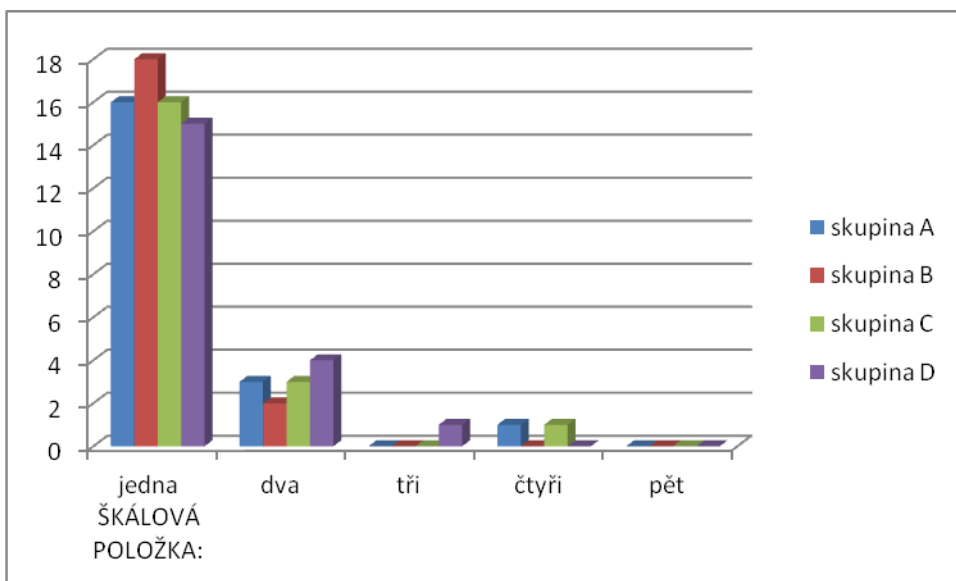
69 respondentů (86,25 %) označilo první položku. Souhlasí tedy naprosto s tím, že se naučili cítit a vnímat hudbu. Respondentů, kteří zatrhlí druhou položku, bylo 8 (10 %), třetí položku označili 2 respondenti (2,5 %). Moc se nenaučil cítit a vnímat hudbu jeden respondent, který zatrhl čtvrtou (1,25 %) položku.

Děti a mládež mají hudbu moc rádi a poslouchají ji každý den. Většina ale při nástupu do kroužku neumí vyjádřit hudbu pohybem. Začátečníci tančí rychleji, než hraje hudba, neumí zpomalit pohyby, když hraje hudba pomaleji. Proto se v kroužku učíme cítit a vnímat hudbu tím, že rytmus písně mohu vytleskat nebo mohu ukázat pohyby bez hudby, tak jak jdou za sebou. Potom je ukážu s hudbou. Často také místo počítání do 8 dob zvolím raději vyjadřování pomocí zvuků podle toho, jak hraje hudba, výrazné tóny nahlas a slabé potichu. Účastníci takto lépe pochopí, zda má být pohyb veliký a výrazný nebo jemný. Postupem času se takhle naučí tančit do hudby.

12. položka: Cítím na sobě, že se tanečně zlepšuji.

81,25 % (65 respondentů) si myslí, že se určitě tanečně zlepšuje. 15 % (12 respondentů) si myslí, že se zlepšuje, označili druhou položku. Moc se nezlepšuje jeden respondent, ten označil třetí položku a spíše se tanečně nezlepšují 2, kteří označili čtvrtou položku.

Nejméně respondentů, kteří si myslí, že se tanečně zlepšují, bylo ve skupině D. První položku vyznačilo 15 ze 20 respondentů (75 %).

Graf č. 3: Cítím na sobě, že se tanečně zlepšuji.

Je zajímavé, že tanečníci, kteří tančí nejlépe, označili první položku nejméně. Jsou to tanečníci skupiny D. Tito pokročilejší tanečníci ví nejvíce o tančení, jak má správně vypadat každý styl street dance, jak se jmenují prvky. Možná právě proto by chtěli být ještě lepší a jsou na sebe více přísní, než respondenti v ostatních skupinách.

5.3 Položky zaměřené na tělesné aspekty

Kategorii tělesných aspektů se věnují tři položky v dotazníku. Položky od čísla 13 až po číslo 15. Položky se zabývají tím, jak se děti a mládež rozvíjí po tělesné stránce a zda v kroužku i relaxují.

13. položka: Získal/a jsem fyzickou zdatnost.

Fyzickou zdatnost získalo určitě 55 ze všech respondentů (68,75 %). Méně fyzické zdatnosti získalo 11 respondentů (13,75 %). Prostřed škálových položek označilo 7 respondentů (8,75%). 3 respondenti zatrhlí čtvrtou položku (5 %) a fyzickou zdatnost vůbec nezískali 2 respondenti, kteří zatrhlí pátou položku (2,5 %).

Nejméně fyzické zdatnosti získala skupina C. Respondenti skupiny C vyznačili první škálovou položku 10krát (20 %). Naopak nejvíce fyzickou zdatnost získaly obě skupiny s nejmladšími dětmi, tj. skupina A a B.

I když dotazník ukázal, že nejvíce získali fyzickou zdatnost respondenti ze skupiny A a B, podle mého názoru nejvíce fyzické zdatnosti mají členové skupiny D. Děti mají sice nejvíce energie, takže se pohybují neustále během celého tréninku, ale jejich trénink není tak fyzicky náročný jako trénink účastníků skupiny D. Tato skupina tančí náročnější prvky a složitější choreografie.

14. položka: Díky tanci získávám správné držení těla.

60 respondentů (75 %) získává díky tanci správné držení těla. 12 respondentů (15 %) souhlasí s tímto tvrzením méně, označili druhou položku. 3 respondenti tvrdí, že souhlasí i nesouhlasí, odpověděli třetí položkou (3,75 %). Poslední škálová položka, která byla označena, je čtvrtá položka. Ta byla zakřížkována 5krát (6,25 %).

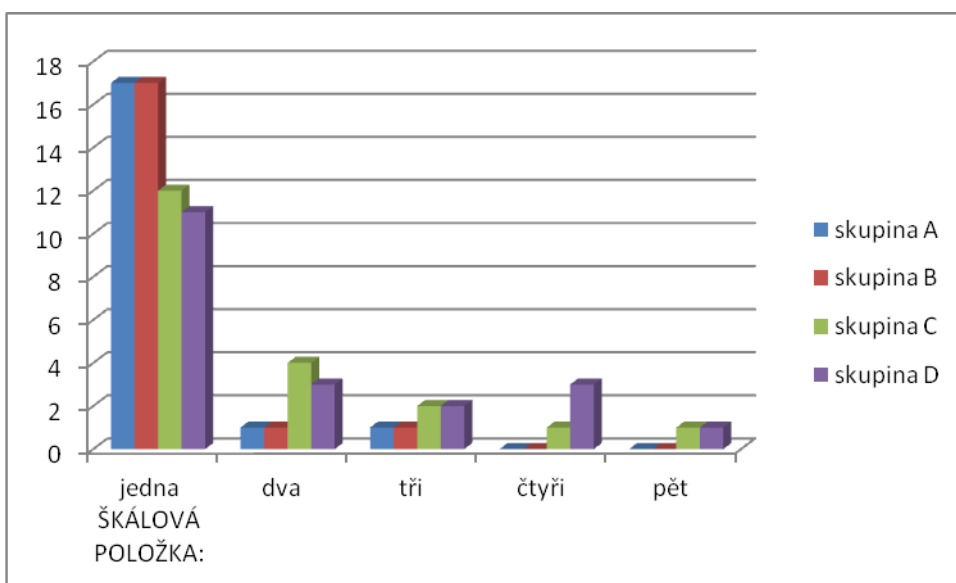
Mezi skupinou nejmladších dětí A a B došlo k rozdílu u první položky. Skupina A ji označila 14krát (70 %), zatímco skupina B měla 100 % označení. Nejméně souhlasí s tvrzením skupina C, která označila první položku 11krát (55 %).

Tuto položku jsem zařadila do dotazníku, protože se domnívám, že se členové kroužku díky tančení naučí správné držení těla. Shrbená záda totiž při tančení nevypadají hezky a každý si jich ihned všimne. Proto dětem a mládeži neustále připomínám, ať se narovnají. Sami účastníci vidí veliký rozdíl, pokud někdo tančí s narovnanými zády. Podle odpovědí v dotazníku vidíme, že většina respondentů si vzala správné držení těla k srdci.

15. položka: V kroužku si odpočinu a naberu energii.

S tímto tvrzením naprosto souhlasí 57 respondentů (71,25 %). Méně souhlasí 9 respondentů (11,25 %), středně si odpočine a nabere energii 6 respondentů (7,5 %). Čtvrtá i pátá položka byla označena 4 respondenty (5 %).

Skupina A a B odpověděla naprosto stejně. První položku označily děti těchto skupin 17krát (85 %), druhou položku jednou, taktéž třetí položku. Skupina C i D souhlasila s tvrzením méně.

Graf č. 4: V kroužku si odpočinu a naberu energii

Zde je vidět rozdíl mezi skupinou s nejmladšími respondenty a staršími respondenty. Skupina A i B zřejmě pochopila tvrzení tak, že po vyučování škoie a sezení v lavici si v kroužku odpočinou po psychické stránce a naberou energii na další činnosti. Naopak skupina C i D vnímá tohle tvrzení tak, že se unaví po fyzické stránce, takže si neodpočinou ani nenaberou moc energie.

5.4 Položky zaměřené na kognitivní aspekty

Do této kategorie patří položky 16 – 18. Položky jsou zaměřeny na rozvoj inteligence dětí a mládeže. Zabývají se především rozvojem paměti, fantazie a tvořivosti, učením se organizaci a rozvojem senzomotorického učení.

16. položka: Tím, že se snažím zapamatovat každou choreografii, rozvíjím svou paměť.

S tím, že rozvíjí díky choreografii svou paměť, naprosto souhlasí 59 respondentů (73,75 %). Méně souhlasí a druhou položku označilo 14 respondentů (17,5 %). Nejnižší označená položka byla třetí položka a zakřížkovalo ji 7 respondentů (8,75 %).

Nejméně procent na první položce vyznačili respondenti skupiny C. Zatrhli ji 10krát (50 %). Nejvícekrát tuto položku označila skupina D. Z 20 respondentů naprosto rozvíjí svou paměť 18 (90 %).

Zejména při přípravě na vystoupení se děti a mládež snaží zapamatovat prvky tak, jak jdou v choreografii za sebou. Rozvíjí tímto nejen paměť, ale také se snaží vnímat hudbu, zároveň dělat přesné a koordinované pohyby. Tímto rozvíjí také senzomotorické učení. Čím více choreografií a tanečních pasáží se během roku naučíme, tím více se paměť rozvíjí.

17. položka: Naučil/a jsem se lépe organizovat svůj volný čas.

Většina respondentů (67,5 %), tvrdí, že se určitě naučili lépe organizovat svůj volný čas. 21,25 % respondentů se naučilo organizovat svůj volný čas méně (17 členů). Třetí položku označilo 7 respondentů (8,75 %). Položka čtvrtá a pátá byla označena v obou případech 1 respondentem (1,25 %).

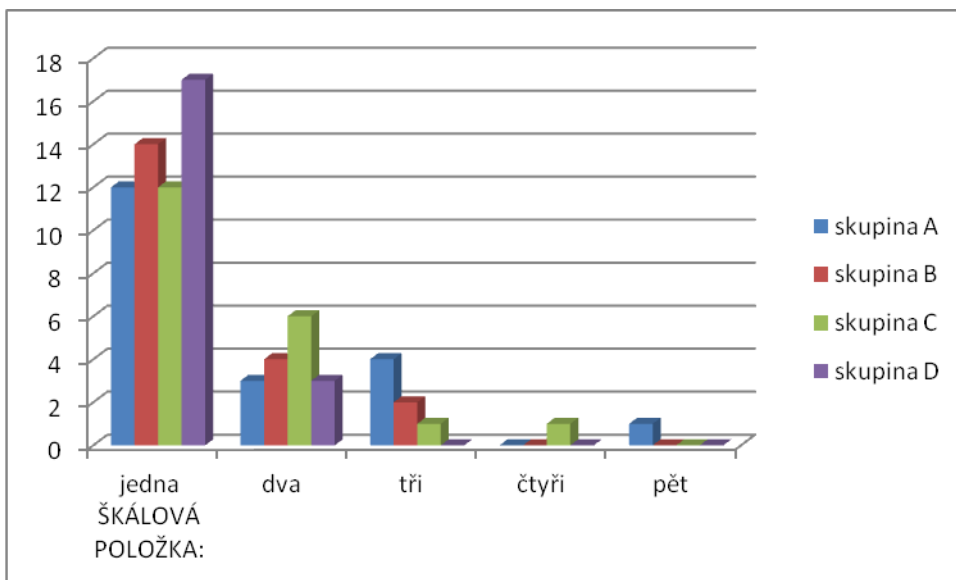
Skupina C se naučila organizovat svůj čas nejméně. První položku zakřížkovalo 11 respondentů ze 20 (13,75%).

Pokud děti a mládež navštěvují nějaký zájmový útvar, dokážou si lépe zorganizovat svůj volný čas. Ví, kdy musím splnit všechny úkoly do školy, kdy jdou na trénink a kdy mají čas na odpočinek. Děti, které do kroužků nechodí, mají spoustu volného času, ale neumí si ho zorganizovat.

18. položka: Rozvíjím svou fantazii a tvoření.

Pro 55 respondentů (68,75 %) tahle položka naprosto platí. Pro 16 respondentů už platí méně (20 %). Platí i neplatí pro 7 respondentů (8,75 %). Po jednom respondentovi byla obsazena pátá a čtvrtá položka (1,25 %).

Ve skupinách je vidět u tohoto tvrzení rozdíl. Nejvíce označili první položku respondenti skupiny D (85 %).

Graf č. 5: Rozvívám svou fantazii a tvoření

V kroužku Hip hop mají děti i mládež dostatek prostoru na vlastní tvoření. Při samostatné práci a vymýšlením svých vlastních pohybů a prvků nebo při spolupráci ve skupinkách. S dětmi hraji i hru na vymýšlení nových prvků. Děti se snaží vymyslet svoje pohyby, které jsme ještě nikdy netančili. Takto rozvíjí svou fantazii a kreativitu. Z grafu můžeme vidět, že nejvíce rozvíjí fantazii a tvořivost respondenti skupiny D. V této skupině pracuje mládež nejčastěji sama. Členové se připravují na soutěže, takže potřebují dostatek času na vlastní tvoření. Vymýšlení prvků je důležité, neboť každý tanečník by měl mít svůj vlastní styl, měl by být jedinečný.

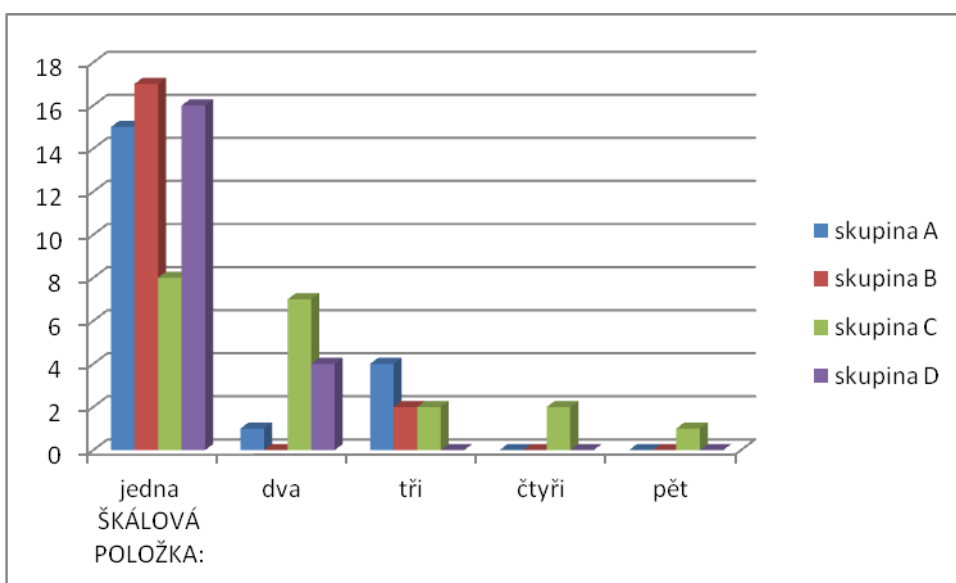
5.5 Položky zaměřené na osobnostní charakteristiky

Položky 19 – 24 se týkají osobnosti každého z respondentů. Respondenti odpovídali na to, zda se naučili zodpovědnosti, samostatnosti, zda odhodili svůj ostych tančit před druhými a také zda se naučili svěřit ostatním s tím, co mají na mysli.

19. položka: Nebojím se říci svůj názor.

Naprostu platí tahle položka pro 56 respondentů (70 %), druhou položku zatrhllo 12 respondentů (15 %), Prostřed škálových položek označilo 8 respondentů (10 %). Svůj názor se bojí říci 2 respondenti (2,5 %) a naprostu s tímto tvrzením nesouhlasí 2 respondenti (2,5 %).

Většina respondenti ze skupin A, B, D se nebojí říci svůj vlastní názor. Nejvíce se bojí skupina C, ve které respondenti označili všechny položky. Nejvíce první položku, avšak pouze 8krát (40 %).

Graf č. 6: Nebojím se říci svůj názor

Díky tomu, že se účastníci cítí mezi sebou dobře a chovají se k sobě hezky, jak jsme se dozvěděli z předešlých položek č. 7 a 6, se většina respondentů nebojí také říct svůj názor. Pokud se cítí dobře, nemají důvod neříct, co cítí. Skupina C se bojí nejvíce říct svůj názor. Pravděpodobně je to způsobeno novými členy nebo také tím, že se zde všichni účastníci moc neznají.

20. položka: Díky aktivitám, které jsou náplní kroužku, jsem se naučil/a samostatnosti.

49 respondentů se v kroužku určitě naučilo samostatnosti (61,25 %), 19 respondentů se naučilo samostatnosti méně (23,75 %). Třetí položka byla vyznačena 4krát (5 %), čtvrtá položka 7krát a pátá položka pouze 1 (1,25 %).

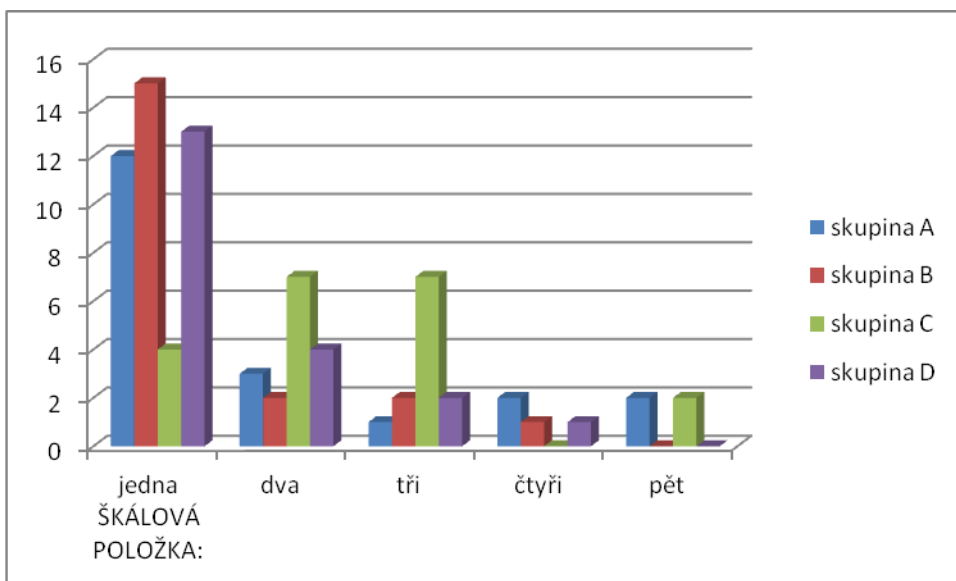
Nejvíce respondentů, kteří se naučili samostatnosti je ve skupině B (85 %), naopak nejméně se naučili v kroužku samostatnosti respondenti ze skupiny C (30 %).

Podle mého názoru se učí děti a mládež nejvíce samostatnosti na víkendových soustředěních. Hodně malých dětí stráví víkend poprvé bez rodičů či prarodičů. Děti se učí dělat věci samostatněji. Během tréninku není tolik času, aby se děti samostatnosti učily, tak jako na soustředění.

21. položka: Naučil/a jsem se tančit před ostatními bez ostychu.

S položkou, že jsem se naučil/a tančit před ostatními bez ostychu, naprosto souhlasilo 44 respondenti (55 %). Souhlasilo 16 respondenti (20 %). Prostřed škálových položek označilo 12 respondentů (15 %). I poslední dvě položky byly zaškrtnuty. V obou případech 4krát, což je dvakrát 5 %.

Mezi tím, jak označili souhlas s touto položkou respondenti ve skupinách, je vidět rozdíl. Skupina A označila první položku počtem 12 (60 %), skupina B označila tutéž položku 15krát (75 %), skupina D ji zatrhl 13krát (65 %). Pouze 20 % respondentů zaškrtnulo tuto položku ve skupině C. Největším počtem byla zde označena druhá a třetí položka. Obě po sedmi (35 %). Pátá položka byla zakřížkována u dvou skupin. U skupiny A dvakrát a u skupiny C také dvakrát (10 %). 10 % respondentů z obou skupin tedy mají velký ostych tančit před ostatními.

Graf č. 7: Naučil/a jsem se tančit před ostatními bez ostychu

Malé děti se většinou nestydí. Naopak se chtějí předvést před ostatními a ukázat, co v nich je. Jen výjimečně se objeví někdo ve skupině s nejmladšími dětmi, že by se příliš styděl. Také mládež ve skupině D se naučila tančit před ostatními, především tím, že nejčastěji navštěvují vystoupení a účastní se soutěží jednotlivců. Nejvíce mají problémy s ostychem respondenti skupiny C. Z této skupiny chodí na soutěže jen minimum dětí. Proto ještě nejsou zvyklí ukázat se před ostatními. Nejlépe se překonává ostych při soutěži zvané battle. O této soutěži jsem se zmínila v podkapitole hip hop. Děti a mládež soutěží tak, že proti sobě tančí. Smyslem této soutěže je být lepší než protivník. Zpočátku se účastníci bojí tančit před všemi, ale pokud se účastní battlu jednou, většinou podruhé už je to pro ně mnohem jednodušší a nakonec si battle i oblíbí.

22 položka: Nebojím se poradit s vedoucí, když mám nějaký problém.

Jen 9 respondentů nezatrhl první položku. 88,75 % respondentů se tedy nebojí poradit s vedoucí, když mají nějaký problém, naprosto souhlasí s tímto tvrzením. 5 respondentů vyznačilo druhou položku (6,25 %), 2 respondenti zakřížkovali třetí položku (2,5 %). Poslední dvě položky byly obsazeny po jednom respondentovi.

Mezi skupinami není velký rozdíl. Nejméně respondentů však zatrhl první položku ve skupině C (70 %).

Z toho, že ve mně vidí většina respondentů vzor, vyplývá, že se také nebojí svěřit se s problémem. Také díky tomu, že se kroužku cítí dobře.

23. položka: Kroužek ovlivnil moji zodpovědnost (snažím se dodržovat sliby).

U této položky bylo zatrhnuto všech pět možností výběru. Pátá položka 1 respondentem (1,25 %), čtvrtá položka dvakrát (2,5 %), třetí položka 5krát (6,25 %). První dvě položky označilo více respondentů. 19 z nich označilo druhou položku (32,75 %) a nejvícekrát byla zakřížkována první položka. Celkem 53 respondenty (66, 25 %).

Děti i mládež se mi sami svěřili, že se v kroužku učí být zodpovědnější. Když se respondenti přihlásí na akci nebo když mají přít na vystoupení, ví, že počítám s tím, že přijdou. Starší členové mi také pomáhají při přípravě na akcích. Pokud společně připravujeme akci, jsou si vědomi toho, že kdyby na samotnou akci nepřišli, byl by to pro nás problém.

24. položka: Na každý trénink se moc těším.,

72 respondentů (90 %) se naprosto těší na trénink. Zbylá procenta byla obsazena ve druhé (7,5 %) a třetí položce (2,5 %). Ve druhé položce to bylo 6 respondentů a ve třetí položce 2 respondenti.

Jak jsme se již z předešlých položek dozvěděli, dětem se v kroužku líbí a zajímá je, proto se do kroužku téměř všichni respondenti moc těší.

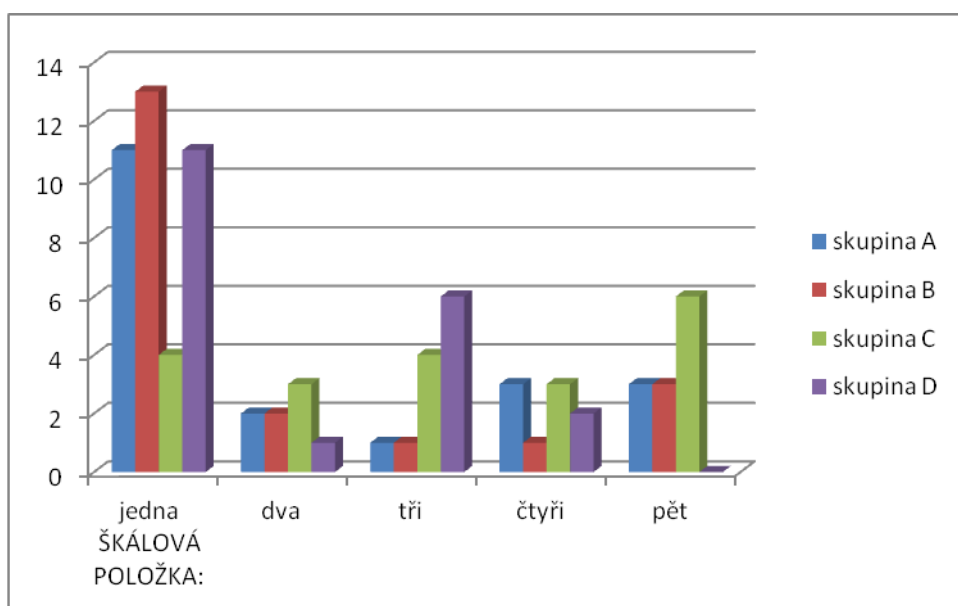
5.6 Položky týkající se akcí kroužku

Do této podkapitoly patří tři položky, které se týkají akcí pořádaných tanečním kroužkem Hip hop. Jedná se o příležitostné akce, soustředění, vystoupení i letní a příměstské tábory. Položky jsou zaměřeny na to, zda účastníci kroužku tyto akce navštěvují a co jim to dává. Jsou to položky od čísla 25 – 27.

25. položka: Navštěvuji akce kroužku, soustředění a tábory.

39 respondentů vyznačilo první položku (48,75 %). Občas navštěvuji, tedy druhou položku označilo 8 respondentů (10 %). Třetí položka byla zaškrtnuta 12krát (15 %). Akce moc nenavštěvuje 9 respondentů (11,25 %). 12 respondentů zatrhl pátou položku, jsou to ti, kteří nenavštěvuji akce vůbec.

Nejvíce respondentů navštěvuje akce ze skupiny B (65 %). Skupina A a skupina D zatrhl první položku stejně, po 11 respondentech (55 %). Nejméně navštěvuji akce respondenti ze skupiny C, ty vyznačili první položku 4krát (20 %).

Graf č. 8: Navštěvuji akce kroužku, soustředění a tábory

Téměř polovina všech respondentů navštěvuje akce kroužku pravidelně. Graf nám znázorňuje velký rozdíl mezi skupinou C. Respondenti této skupiny akce moc nenavštěvuji. Zřejmě proto také odpovědi u mnoha položek (např. položka č. 20, 21, 22) nejsou tak pozitivní jako u ostatních skupin. Neboť na akcích se zbaví ostychu nejrychleji. Často zde vymýšlí představení pro ostatní účastníky, často se zde soutěží. Také poznají lépe i mě, takže se nebojí se mnou poradit, pokud mají problém. Na akcích se také naučí samostatnosti díky aktivitám zaměřeným na vlastní přípravu programu nebo díky víkendovému soustředění stráveného bez rodičů. I když dětem pomáhám, jsou více odkázáni na to dělat věci samy, než když jsou doma.

26. položka: Díky těmto akcím poznám lépe ostatní.

68 respondentů vyznačilo v předešlé položce první, druhou, třetí a čtvrtou položku. 12 respondentů akce vůbec nenavštěvuje. Proto se v této a v následující položce budu věnovat pouze respondentům, kteří akce navštěvují. Z 68 respondentů 56 respondentů vyznačilo (82,35 %), že díky těmto akcím poznají lépe ostatní. 6 respondentů zatrhlou druhou položku (8,82 %), 2 respondenti (2,94 %) zakřížkovali třetí položku. Díky těmto akcím moc nepozná ostatní 5 respondentů (5,88 %), kteří vyznačili čtvrtou položku.

Z odpovědí vidíme, že díky akcím se účastníci navzájem lépe poznají. Najdou si v kroužku více kamarádů. První a druhá položka se týkala kamarádů v kroužku. Skupina C v obou případech označila nejméně první položku. Z toho vyplývá, že pokud by skupina C navštěvovala akce více, určitě by poznala lépe více členů. Na akcích jsou nejmladší děti ve společných skupinkách se staršími. Nevznikají tak oddělené skupinky podle věku, ale všichni se navzájem lépe poznají.

27. položka: Díky těmto akcím se naučím mnohem více.

Pro 54 respondentů (79,41 %) tohle tvrzení naprosto platí. Méně už platí pro 14,71 % (10 respondentů). Platí i neplatí pro 2 respondenty (2,94 %) a spíše neplatí pro 1 člena (1,47 %). Pátou položku označil jeden respondent (1,47 %).

Na akcích se naučí děti a mládež hodně věcí nejen po stránce taneční (například nové prvky, více tanečních sestav, dozví se více o všech tanečních stylech street dance), ale také po stránce osobního charakteru. Tím, že dohromady spolupracují děti mladší se staršími, se od sebe navzájem mnoho získají. Největším kladem je, že větší děti se naučí pečovat o malé, naučí se být více tolerantní a trpělivé. Naopak mladší děti se přiučí mnoho od starších kamarádů.

Z posledních dvou položek vyplývá, že pro děti a mládež je příhodnější navštěvovat nejen kroužek Hip hop, ale také akce pořádané tímto kroužkem.

Závěr

Tématem bakalářské práce byl vliv tanečního kroužku na volný čas dětí a mládeže. Pomocí dotazníkového šetření, které bylo uskutečněno v tanečním kroužku Hip hop v Domě dětí a mládeže, se zjišťovalo, jak účastníky tento kroužek ovlivňuje. Cílem práce bylo také zjistit, co děti a mládež motivuje, co zlepšuje jejich dovednosti a schopnosti, v čem a jak se v tanečním kroužku rozvíjí po stránce taneční, sociální, kognitivní, tělesné i jak se rozvíjí osobnostně. Stanovené cíle bakalářské práce byly splněny.

Teoretická část byla zaměřena na rozvoj motoriky mladšího školního věku, staršího školního věku a na rozvoj motoriky adolescentů. Byly popsány volnočasové aktivity, kterým se děti a mládež v těchto období věnují. Byl vymezen pojem volný čas, byly definovány funkce volného času a byly charakterizovány instituce zabývající se volným časem.

Kapitola tanec se zabývala tancem jako pohybovou aktivitou a tancem ve výchově. Dále byl formulován pojem hip hop, kultura hip hopu a jeho historie. Byly charakterizovány všechny taneční styly, které patří do street dance. Při zpracování kapitoly tanec nebylo možno vyhledat dostatek soudobé literatury, proto bylo čerpáno i z minulosti. K tématu hip hop byla dohledána pouze jedna kniha. Většina informací o hip hopu a street dance byla z tohoto důvodu čerpána z internetu.

V praktické části jsem se zaměřila na děti a mládež z tanečního kroužku Hip hop. Pomocí dotazníkového šetření jsem se zabývala tím, jak je tento kroužek ovlivňuje. Podle mého názoru se účastníci kroužku rozvíjí po všech stránkách, proto jsem položky dotazníku zaměřila na všechny aspekty výchovy. Z položek v dotazníku týkajících se sociálních aspektů vyplývá, že si více než polovina respondentů najde v kroužku mnoho kamarádů. V kroužku se učí téměř všichni respondenti navzájem spolupracovat, respondenti se k sobě chovají hezky a cítí se v kroužku dobře. Většina respondentů vidí ve své vedoucí vzor, díky tomu mohou účastníky ovlivňovat svým chováním, mohou je vychovávat osobním příkladem. Po taneční stránce se naučí respondenti v kroužku spoustu nových pohybů, většina se učí vnímat a cítit hudbu a zároveň na sobě pozorují taneční zlepšení, což je určitě motivuje k tomu, být ještě lepší. Z položek zaměřených na tělesné aspekty se ukázalo, že respondenti díky tanci získávají fyzickou zdatnost i správné držení těla. Po kognitivní stránce respondenti rozvíjí svou paměť i senzomotorické učení. Vymýšlením svých tanečních prvků a přípravou na vystoupení rozvíjí svou fantazii a tvoření. Respondenti se rozvíjí i osobnostně. Vzhledem k tomu, že se v kroužku cítí dobře, se nebojí říct svůj názor, poradí se s vedoucí, pokud mají nějaký problém. Více než polovina respondentů se učí v kroužku samostatnosti a zodpovědnosti.

Díky aktivitám v kroužku se více než polovina respondentů naučí tančit před ostatními bez ostychu. Pokud navštěvují respondenti zároveň i akce pořádané kroužkem, je to pro ně více příhodné, neboť na těchto akcích se naučí ještě mnohem více a také poznají lépe ostatní účastníky kroužku. Respondenti se naučili organizovat svůj volný čas, taneční kroužek Hip hop neberou pouze jako vyplnění volného času, ale jako aktivitu ve volném čase, kterou mají rádi, ve které si odpočinou a naberou energii a do které se těší. Díky tomuto mohu říci, že účastníci kroužku naplňují svůj volný čas smysluplně a podle jejich představ.

Při zpracování bakalářské práce mi velmi pomohla moje šestiletá praxe v Domě dětí a mládeže. Díky zkušenostem s vedením tanečního kroužku pro děti a mládež a pořádáním akcí a táborů jsem předpokládala, v čem se účastníci kroužku rozvíjí a co je ovlivňuje. Tato práce mi přinesla hlavně to, že jsem zjistila potvrzení mých předpokladů. V dalších letech prací s dětmi a mládeží se budu proto snažit, abych je i nadále rozvíjela po všech stránkách, a abych stále realizovala výchovu osobním příkladem.

Tato práce by mohla být využita v Domě dětí a mládeže. Mohla by pomoci vedoucím tanečních kroužků k rozvoji dětí a mládeže nejen po taneční stránce, ale i k rozvoji celé osobnosti účastníka kroužku.

Seznam použité literatury

ALLEN, K., MAROTZ, R. *Přehled vývoje dítěte: od prenatálního období do 8 let*. Přel. P. Vlčková, 1. vyd. Praha : Portál, s.r.o., 2002. 187 s. ISBN 80-7178-614-4.

FIEDLER, M. *Hip hop forever*. 1. vyd. Olomouc : HANEX, 2003. 71 s. ISBN 80-85783-41-X.

HÁJEK, B. a kol. *Děti, vedoucí, volný čas*. vyd. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. 120 s. ISBN 80-86784-06-1.

HÁJEK, B. a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2008. 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

KURKOVÁ, L. *Dětská tvořivost v hudbě a pohybu*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. 101 s. SPN 8-33-19/1.

KURKOVÁ, L. *Tanec a hudba*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 192 s. SPN 3-22-14/1.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.

LOSSL, J. *Rytmická, pohybová a taneční výchova mladšího žactva – deset lekcí pro začínající pedagogy*. 1. vyd. Praha: NIPOS-ARTAMA, 2007. 93 s. ISBN 978-80-7068-214-2.

NEUMAN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. 5. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2009. 325 s. ISBN 978-80-7367-572-1.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*. 1. vyd. Praha:Portál, s.r.o., 1999. 232 s. ISBN 80-7178-295-5.

PAYENOVÁ, H. *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Přel. L. Staňková, 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 1999. 240 s. ISBN 80-7178-213-0.

PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 1995. 292 s. ISBN 80-7178-029-4.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.

ŠMOLÍK, P. a kol. *Pohybová výchova*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1985. 253 s. 23-054-85.

Elektronické zdroje

Sbírka zákonů. Úplné znění školského zákona 2008. MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [on-line]. MŠMT, [cit. 2012-02-15].

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>

Výroční zpráva 2010/2011. O nás [on-line]. Dům dětí a mládeže Olomouc, [cit. 2012-02-16].

Dostupné z: http://www.ddmolomouc.cz/documents/vyrocní_zprava_1011.pdf

Street dance. Centrum tance.cz [on-line]. [cit. 2012-02-20].

Dostupné z: <http://www.centrumtance.cz/street-dance>

LENY. Taneční styly street dance. Koule.cz [online]. [cit. 2012-02-20].

Dostupné z: <http://www.koule.cz/cs/clanky/tanecni-styly-street-dance-21.shtml>

Street dance styly. O nás. T-bass.cz [on-line]. [cit. 2012-02-20].

Dostupné z: <http://www.t-bass.cz/onas.php>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

DOTAZNÍK PRO TANEČNÍ KROUŽEK HIP HOP

Milé holky a kluci,

předkládám Vám dotazník, jehož cílem je zjistit, jak a čím Vás ovlivňuje taneční kroužek, který navštěvujete. Dotazník je zcela anonymní. Výsledky tohoto dotazníku jsou určeny pro bakalářskou práci.

Pohlaví: dívka chlapec **Věk:**..... **Datum:**.....

Pokyny ke správnému vyplnění dotazníku:

Přečtěte si prosím pozorně každou otázku. Křížkem označte, do jaké míry tato otázka vystihuje důležitost tvrzení. Křížkujete čísla od 1 do 5 jako ve škole. Pokud tvrzení platí nejvíce, zakřížkujete 1, pokud platí nejméně, zakřížkujete 5.

Pracujte pečlivě a samostatně a nevynechejte prosím žádný řádek. Odpovídejte prosím pravdivě. Pokud budete chtít označenou odpověď změnit, jasně vyznačte, která odpověď je platná.

Zkontrolujte si, zda máte vypsáné údaje o Vás a můžete začít vyplňovat dotazník.

	Otázka:	1	2	3	4	5
1.	Kroužek navštěvuji kvůli kamarádům, které v kroužku mám.					
2.	V kroužku jsem si našel/našla hodně kamarádů.					
3.	Kroužek pro mě znamená jen vyplnění volného času.					
4.	V kroužku se učím pomáhat ostatním.					
5.	V kroužku spolupracujeme.					
6.	Chováme se k sobě hezky.					
7.	Mezi účastníky kroužku se cítím dobře.					
8.	Ve vedoucí vidím svůj vzor.					
9.	Do kroužku chodím, protože mám rád/a tanec.					
10.	Naučil/a jsem se spoustu nových pohybů.					
11.	Naučil/a jsem se cítit a vnímat hudbu.					
12.	Cítím na sobě, že se tanečně zlepšuji.					

13.	Získal/a jsem fyzickou zdatnost.					
14.	Díky tanci získávám správné držení těla					
15.	V kroužku si odpočinu a naberu energii.					
16.	Tím, že se snažím zapamatovat každou choreografii, rozvíjím svou paměť.					
17.	Naučil/a jsem se lépe organizovat svůj volný čas.					
18.	Rozvíjím svou fantazii a tvoření.					
19.	Nebojím se říci svůj názor.					
20.	Díky aktivitám, které jsou náplní kroužku, jsem se naučil/a samostatnosti.					
21.	Naučil/a jsem se tančit před ostatními bez ostychu.					
22.	Nebojím se poradit s vedoucí, když mám nějaký problém.					
23.	Kroužek ovlivnil moji zodpovědnost. (snažím se dodržovat sliby)					
24.	Na každý trénink se moc těším.					
25.	Navštěvuji akce kroužku, soustředění a tábory.					
26.	Díky těmto akcím poznám lépe ostatní.					
27.	Díky těmto akcím se naučím mnohem více.					

Moc Vám děkuji za spolupráci